

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto X.

Ljubljana, 20. januarja 1938.

Štev. 3.

Gospodarjevo oko opravi več
dela kakor njegove roke.

Benjamin Franklin
(1706—1790)

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja vsak četrtek. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 27/III. Telefon št. 33-32. Poštni predal št. 345. Račun Pošte hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — NAROČNINA: za 1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, 1/1 leta 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Naročnino je treba plačati vnaprej. ROKOPISOV ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo, za odgovore je priložiti za 3 dinarje znamk. — CENA OGLASOV: med besedilom stane vsaka enostolpna politna vrstica ali njen prostor (višina 3 milimetre in širina 55 milimetrov) din 7.—. Med oglasi stane vsaka politna vrstica din 4.50. — Notice: — vsaka beseda din 2.—. Mali oglasi: vsaka beseda din 0.50. Oglasi davek povsod se posebej. Pri večkratnem naročilu primeren popust.

Danes:
Skrivnost nikaraške ječe

(Gl. str. 3)

Boj za kupone

Kovačeve že dolgo poznam, seznanila sem se bila z njima, ko sta bila še fant in dekle; ona je vsak dan zjutraj pet minut pred osmo tekla mimo mojega okna v pisarno, on se je pa tedaj še pridno pripravljaval za zadnji rigoroz. Bil je moj sošolec in tako sem se seznanila tudi z njegovo izvoljenko. Naključje je hotelo, da smo se pobliže spoznali in postali prijatelji. Gospa je tedaj stavila glavo, da bom botra prvemu otroku. In potlej le nisem bila botra, kajti neka stara teta se je preveč potegovala za to čast in ji nisem hotela kaliti veselja. Priznati moram, da je bil Joža kar čeden fantek, ko je zagledal luč sveta, in da mi je bilo žal, da nisva v botrinji. Čez dve leti so dobili še Majdo, a tudi to mi je izmehnila stara teta. Ostalo je pa v navadi, da sem vsak teden vsaj enkrat prišla k svojima malima znanecema in jima prinesla kaj sladkega za pod zob — namesto stare tete.

Zdaj hodi Joža že v tretji razred, nič več ne verjame v Miklavža in sočutno pomiluje zre na Majdo, ki se še igra s punčkami in moli k Božičku. Joži se zdi Majda neumna in otročja, takšna kakor so vse punce; tako mi je nekoč zaničljivo zaupal. Samo takrat ko pridem jaz, se zedinita, kajti zavohala sta, da nič kaj rada ne gledam jeznih obrazov.

V četrtek popoldne sem pozvonila; še preden je Minka prišla odpirat, sem zasilila iz jedilnice strašno vpitje; komaj so se vrata odprla, sem že razločila Majdin visoki, užaljeni, vreščeci glas, zraven pa Jožovo sopihanje in celo nekaj joka je bilo vmes. Previdno sem odprla vrata v jedilnico, joj kakšno razdejanje! Majda je ležala s trebuhom na tleh, otepala je z rokami in nogami, prav za prav samo z levo roko, kajti v desni je krčevito držala nekaj majhnega, belega: dragocen plen, sem takoj uganila. Joža, ves rdeč in zaripel, se je od vseh strani zaganzal vanjo, toda, punca! se je dobro držala in je že iskala kritje pod divanom.

Mene še opazila nista. Boj sta bila brez besede, samo s sopihanjem, stokanjem, ječanjem; včasih so ga za hip prekinili vreščeci, ogorčeni Majdini vzkliki in to tedaj, kadar jo je Joža le preveč nemilo sunil v noge ali roke. Nekaj sekund sem obstala ko ukovana, potlej sem pa povzdignila glas in z umetno strogostjo dejala: »Kaj pa je to? Ali mi ne bosta takoj vstala!«

Dvoje kljubovalnih oči je zazrla vame. To je bil Joža. Majda je pa ubogljivo skočila pokonci in takoj stekla k meni. Da, te punce! se v prvem razredu se razumejo na politiko!

»Daj sem kupon! Daj sem kupon! Kupon je moj!« je tedaj presunljivo zavpil Joža in se spet pognal proti Majdi.

»Kakšen kupon vendar?« sem se začudila, a nihče mi ni odgovoril. Tedaj je stopil v sobo gospod Kovač.

»Ali se že spet tepeta za kupone?« je vprašal naspol v smeju, naspol za res. Nato se je obrnil k meni: »Saj menda veste za tisto nagradno tekmovanje v »Družinskem tedniku«? No, vidite, pri nas imamo samo en »Tednik«, in tega otroka ne moreta razumeti. Oba bi rada tekmovala, pa imamo samo ene kupone. Dva kupona je Majda dobila še pri sosedih, toda zdaj je najbrže izmaknila Jožetu še tretjega in četrtega — kaj ne, Jože?«

Pobič je vneto priklinal: »Naj gre pa Majda k teti, po številko 4 in 5!« je dejal užaljeno, »jaz bom dobil 500 dinarjev in si bom kupil oslička!«

»Jaz bom dobila pa posodo,« je kljubovalno vztrajala Majda.

»Ti? Ali boš tisti punčki iz cunj kuhala kavo?« Majdi se je obraz spet razlezel v jok.

»Saj si rekel, da bom tvoja žena in da bom tudi oslička lahko jahala! Pa ne bom, ne bom, ne, ne! Tebe že ne maram za moža!«

»Otroka!« se je nasmehnil gospod Kovač. »Kaj hočete, že zdaj se razumeta na tekmovanje in na kupone in na osličke in na posodo! In groziti tudi že znata! Vidite Majdo, ne mara Jože za moža,« je podražil punčko in me pomenljivo pogledal.

Dve debeli solzi sta ji polzele po zariplih licih, in desni ročici je krčevito stiskala »Kupon št. 4.« — kakor največjo dragocenost. Užaljeno je naskočila ustka in pribila: »Nak, Jože pa že ne!«

Udeležite se našega velikega nagrajnega tekmovanja!

Krasne in praktične nagrade — izredno lahki pogoji!

Natančni popis vseh nagrad glej na 3. strani!

RAZGLED PO SVETU

Kriza na Francoskem

Za Chautempsom spet Chautemps? — Amerika ni za vojno

V Ljubljani 18. jan.

Franci so že peti dan brez vlade. V petek zjutraj je Chautemps zaradi nasprotovanja komunistov in nato še socialistov odstopil in do danes se francoskemu parlamentu še ni posrečilo, postaviti delazmožno novo vlado na nogo.

Od 23. julija 1926, ko je Poincaré sestavil »frankovo« vlado, pa do danes, to je v slabih 11 letih in pol, so imeli Francozi nič manj kot 23 vlad; vsaka je torej povprečno živela pol leta. S tega vidika je bila torej poslednja Chautempsova vlada po dolgotrajnosti svojega življenja pristo francoska, saj je učakala starost 6 mesecev in 23 dni. (Za primerjavo: najdaljši sta bili v tem razdobju obe Poincaréjevi vladi, od 23. 7. 1926 do 11. 11. 1928 in od 11. 11. 1928 do 29. 7. 1929, skupaj torej 3 leta in 6 dni; najkrajšo, trajnejšo so bile pa Chautempsova vlada od 27. 2. do 2. 3. 1930, Bouissonova od 30. 5. do 4. 6. 1936 in Daladierjeva od 27. 1. do 7. 2. 1934.) Zakaj je moral Chautemps tako na lepem oditi?

Zaradi notranjega trenja v ljudski fronti in zaradi nezaupanja kapitala v levicarsko vlado.

Malo pred novim letom so se na Francoskem spet začele že kar tradicionalne delavske in uradniške stavke. Delavci in zasebni uradniki so se pritoževali, da se njihovi delodajalci ne drže socialnih zakonov, ki jih je izdala Blumova in delno izpopolnila ali omilila Chautempsova vlada — delodajalci so pa trdili, da krši nove zakone delavstvo samo. Takšno trenje je zelo razumljivo, če preudarimo, da je nova francoska socialna zakonodaja pomenila pravico revolucije sprito tedanjih delovnih razmer na Francoskem (saj Francozi — da samo to omenimo — do Bluma niti sanjati niso smeli o plačanih dopustih). In ker je Francoz konservativen kakor izlepa ne kateri narod, se je še teže prilagodil novim razmeram.

Stavke se še niso bile dobro pogledale, tedaj je pa delavstvo prišlo pred vlado z novimi zahtevami ne samo na socialnem področju v ožjem pomenu, temveč celo na področju zunanje trgovine in valutne politike. Vlada je sicer te zahteve v interesu franka in narodnega gospodarstva odklonila, toda medtem je napočil konec leta in z njim je nastala v državnih blagajnah v tem času običajna stiska za denar. Socialni nemir je ustvaril psihološko podlago za denarno nezaupanje.

Léon Blum,

podpredsednik odstopivše francoske vlade in voditelj socialistov, je zamenjaval sestavitelj novo vlado razširjene ljudske fronte

nje, frank se je začel majati — in iz vseh teh prvin se je izcimila resna državna kriza in se kakor plaz valila na Chautempsovo vlado.

Morda bi kljub vsemu temu ne bilo prišlo do skrajnega, da niso na nočni seji parlamenta s četrta na petek Chautempsu odpovedali živci — ali pa nemara niso bili živci in je bila zadeva dobro premišljena? Ko je namreč komunist. poslanec Ramette namignil, da bi njegova stranka utegnila glasovati proti vladi, ga je Chautemps takoj prijel za besedo, češ da ga ne prosi za glasove. Komunisti so seveda morali nato reči tudi »ne«, ko jim je že »a« ušel, in so sklenili zares glasovati proti vladi. Blum je brž izprevidel, da bi to pomenilo razbitje ljudske fronte; ker je pa hotel takšen razplet po vsaki ceni preprečiti, se je rajši odločil tvegati manjšo nevarnost, samo da ostane ljudska fronta cela: izrekel se je, solidarnega s komunisti in pozval svoje strankarske prijatelje v vlado k odstopu. Rajši je vrgel

Camille Chautemps,

predsednik odstopivše francoske vlade, sestavlja novi kabinet brez socialističnih ministrov

vlado, kakor da bi se ljudska fronta razbila, dobro vedo, da je vendarle lažje sestaviti novo vlado kakor slepiti ljudsko fronto, kadar bi se razšla. Po odstopu socialističnih ministrov Chautempsu seveda ni kazalo drugega, kakor da poda ostavko vsega kabineta.

Prvi je dobil mandat za sestavo nove vlade dosedanjji finančni minister Bonnet. Po eni strani mu je to bilo priznanje za njegovo uspešno finančno politiko v Chautempsovi vladi, po drugi strani je predsednik republike s to gesto nakazal, da ima biti glavni program bodoče francoske notranje politike ozdravitev državnih financ in narodnega gospodarstva, in naposled naj bi novi mandat simboliziral nekakšno nevtralnost med obema skrajnima kriloma ljudske fronte, med proletarskimi komunisti in meščanskimi radikali.

Bonnet ni uspel. Za njim je poskusil Blum s programom razširitve ljudske fronte proti centru. Toda njegov program je bil za centrum preozkoren, in zato tudi Blum ni nič opravil. Na vrsto je prišel spet Chautemps.

Ta trenutek ko to pišemo, Camille Chautemps še ni sestavil nove vlade, vendar vse kaže, da se mu bo naloga, ki mu jo je poveril predsednik republike, posrečila. Nova vlada ne bo več vlada ljudske fronte, čeprav jo bodo socialisti blagohotno podpirali; socialisti sami ne bodo namreč nič več

sedeli v njej, komunisti so ji pa že vnaprej odpovedali svojo podporo. Chautempsova vlada bo torej nekakšen provizorij. Kajti na dani je, da v sedanjem parlamentu z levicarsko večino ne bo moči trajno vladati samo z dobrohotno podporo najmočnejše skupine, podpora, ki se spričo kritičnih razmer v socialistični stranki sami Chautemps ne bo mogel nanjo trajno zanašati. Tudi bo predsednik nove vlade zaradi opozicije komunistov preveč odvisen od centruma in naklonjenosti zmernih desničarskih strank, da bi se mogel dobro počutiti v svojem fotelju. Zato mislimo, da ne bomo preveč drzni, če že danes napovemo, da čaka Francijo v kratkem nova vladna kriza. Bodoča kriza bo nedvomno še resnejša od sedanje; takrat bo najbrže tudi že dozorela kriza ljudske fronte — v to ali ono smer. In od razpleta krize ljudske fronte bo odvisno, ali pojde Francija takrat po dosedanjji levicarski poti krepke in smotno naprej, ali se bo pa morala zateči k novosti, ki je tradicija tretje republike še ne pozna — k razpustu parlamenta in k razpisu novih volitev.

Razporejen v USA

Kadar koli ugibamo, kakšno stališče bo zavzela USA nasproti dogodkom na Daljnem Vzhodu, vselej imamo nehotne pred očmi — najbrže pod vplivom razvoja političnih razmer zadnjih let okoli nas — nastop njenega predsednika Roosevelta. Pri tem skorajda pozabljamo, da je Roosevelt sicer res nekakšen voditelj ameriškega naroda, a še zdaleč ne v diktatorskem smislu; pozabljamo, da ima v USA pri vseh važnejših političnih odločitvah prvo in poslednjo besedo narod sam. Če hočemo pa vedeti, kako bi se v danem primeru odločil ameriški narod, moramo poznati njegovo psihologijo.

O razporejenosti ljudstva v USA je napisal ondan praški »Tagblatt« zelo poučen uvodnik. Naj navedemo njegove glavne misli.

Javno mnenje v USA je eden izmed poglavitnih činiteljev svetovne politike — a kdo ga pozna? Nemški profesor dr. Schönmann se je lani mudil osem mesecev v Ameriki. Ko se je vrnil, je pri nekem predavanju dejal: Nekoč so bila leta potrebna, da so Ameriko spravila v vojno proti Nemčiji; danes bi zadoščale ure, morda celo minute.

Führer in kancler Adolf Hitler

je sprejel predsednika naše vlade doktorja Stojadinovića v več ko eno uro trajajoči avdenci

Dr. Milan Stojadinović,

predsednik vlade in zunanji minister, doživlja te dni navdušen sprejem v Nemčiji

Ko so Japonci grozili Sanghaju, so začeli na Angleškem zelo resno razmišljati o skupnem nastopu Angležev in Američanov na Daljnem Vzhodu. Kaj je o tem mislila ameriška javnost, je najbolje povedal stari zakrknjeni Američan, senator Borah. Njegove besede so že drugi dan postale krilatica: Another case of England expecting every American to do his duty — spet pričakuje Anglija, da bo sleherni Američan storil svojo dolžnost. Ameriški listi so začeli računati: koliko denarja je prav za prav USA naložila na Kitajskem? Niti desetine toliko kakor Anglija. In kaj bi stala vojna, da rešimo te denarje? Ne, ne, vse skupaj je zgolj angleška zadeva, so rekli Američani Srednjega Zahoda, nevažna celo za naš velekapital. Rooseveltovega čikaškemu govoru so vsi pritrdjevali, Japonci so vsi z gnusom obsojali — glavno je bilo pa za slehernega Američana, da ni predsednik napovedal nobene akcije. Toda potlej je prišla afera s »Panayem«. Američani so se silno razburili — toda o vojnem razporejenosti ni bilo nikjer niti sledu. Vsi mislijo z Rooseveltovi besedami: »Spoštovati moramo pravice drugih in izsiliti spoštovanje svojih pravic; zato se moramo pripraviti za lastno obrambo.« To se pravi: oboroževanje in odgoditev morebitnega ameriškega nastopa, očitno do tistega roka, ki si ga je zadala Anglija pri svojem oboroževanju tako za Evropo kakor za Daljni Vzhod: do konca 1940. Toda malo verjetno je, da bi bila Amerika tako soglasna za oboroževanje kakor Anglija; Američan danes ne misli resno na ta termin, še manj pa na to, kaj bo pozneje. Vendar ne smemo pozabiti, da je Amerika leta 1916 zato ponovno izvolila Wilsona za svojega predsednika, ker je mislila, da jo bo obvaroval vojne — nekaj mesecev nato je pa baš on napovedal Nemčiji vojno, ob navdušenem pristanku ameriškega ljudstva. Profesor Schönmann utegne imeti prav: današnje razporejenosti Amerike je še labilnejše kakor leta 1916 in se zna »v nekaj urah, da celo v nekaj minutah« obrniti.

Razlika med 1937 in 1917 je le ta, da današnja ameriška vlada ne podpluje vojnega razporejenosti in se ne da vplivati po njem. Amerika se zaveda, da je že sama zase, še mnogo bolj pa v zvezi z Anglijo, na morju in v zraku mnogo močnejša od Japonske; toda Filipini niso ne za njeno mornarico ne za letalstvo zadostno oporišče. Instinkt je torej tisto, kar narekuje ameriški javnosti miroljubnost. Kadar bo napočil usodni trenutek, bo pa Amerika — če bi Japonci minila razsodnost — nedvomno na stran Anglije; morda bi nastopila celo prej kakor Anglija. To pa še ne bi nujno pomenilo vojne. Sankcijska politika, če bi se Amerika in Velika Britanija zanj odločili, bi bila strahotno orožje proti Japonski. Danes seveda se bombaž pridelajoča Amerika, velika dobaviteljica Japonske, za takšno sankcijsko politiko nikakor ne ogreva.

Za zdaj je torej v Ameriki na prvem mestu še business in bo ostal najbrže še do konca leta 1940. Kaj pa, če Japonci ne bodo tako dolgo čakali?

Observer

O drugih dogodkih preteklega tedna glej »Politični tedena« na 2. strani.

Kronika preteklega tedna

Glasovi časopisja

Dr. Alfred Šerko

ZA POLITIKO se dandanes zanima že skoraj vsakdo. Ne samo moški; tudi ženske, ki je njihovo poslanstvo prav za prav v tem, da skrbijo za gospodinjstvo in skrbno vzgojo svojih otrok, spremljajo z zanimanjem politične dogodke po širnem svetu. In celo otroci! Ko jo odnalo ubirajo iz službe proti domu — v žolodcu mi je namreč že pošteno krulilo — dohitim tri majhne fantiče, ki so se vneto in glasno pogovarjali.

»Škoda, da ni pri nas kakor v Rusiji,« je menil prvi, največji. Morda hodi v tretji razred in gotovo nima pojma, kakšne razmere vladajo v Rusiji.

»Saj je pa Rusov tudi sto milijonov! Lahko je potem pri njih drugače kakor pri nas!« mu je oporekel za ped manjši tovariš.

»Kaj mislite, fantje, ali bodo Kitajci nabili Japonce ali ne?« je pobaral svoja prijatelja najmlajši. »Bosta videla, Kitajci bodo zgradili velik zid in bodo Japoncem zavirali prodiranje. Ko bodo zmagali, jim bodo pa že pokazali, kdo so Kitajci!« se je glasil največji.

Drugi mu je pritrdil, tretji se je pa držal nekam modro, preden je sprožil:

»Kako sta neumna, obadva! Kaj mislite, da Japonci ne morejo priti z letali in z bombami in s strupenimi plini in vse uničiti? In tako bodo tudi naredili, bosta videla!«

Pogovor je prišel tudi na Španjo, na generala Franca in na Abesince, toda moj žolodec je že tako čudno zavijal, da sem hitro švignila naprej in fantiče pobarala:

»Kako pa vse to veste?«

»Saj beremo časopise!« se je pogumno odzval najmlajši.

Pri kosilu in še ves tisti dan je v meni neprestano vrtala misel, zakaj je današnji čas tak, da se nedolžni otroci namesto za povesti in pravljice zanimajo za politiko in si tako že v zorni mladosti ubijajo še dobro spočeto lepoto otroških sanj.

Kronistka

Politični teden

Nj. Vis, knez Pavle in knežinja Olga sta se vrnila z ženitovanja grškega prestolonaslednika v Beograd. — Notranji minister dr. Anton Korošec zastopa predsednika vlade in zunanega ministra dr. Stojadinovića, ki se mudi v Berlinu. — Dr. Miha Krek, minister brez portfelja, je postal glavni tajnik JRZ. — 215 milijonov din znaša proračun izdatkov gradbenega ministrstva za leto 1938/39, po ekspoziciji ministra Stoševića. — Za 41 milijonov več kakor lani. — 800.000 din posojila je dovolilo finančno ministrstvo za popravilo zagrebske stolnice, stare 57 let. — Telefonsko centralo v Zagrebu bodo razširili. Nove številke bodo številčne. — Proračun poštnega ministrstva se za prihodnje leto poveča za 39 milijonov na 418 milijonov din. Po izjavi ministra Cvrčka proučujejo v ministrstvu položitev telefonskega kabloja iz Beograda v Maribor. — V senat bo JRZ kandidiral v dravski banovini dr. Franca Schaubach, okrožnega inspektorja v pok. in odvetnika iz Maribora, za njegovega namestnika pa celjskega župana Alojzija Miheličiča. — Za 15 milijonov je večji bodični proračun kmetijskega ministrstva od letošnjega. — 7 kandidatov bo postavila KDK v savski banovini, 6 bo med njimi radičevcev, 1 pa samostojni demokrat (dr. Milan Kostić, podpredsednik samostojne demokratske stranke iz Zemuna). — Beograd je lani zgradil 312 poslopij, vrednih 121 milijonov, predlanski pa 333, vrednih 120 milijonov. Od leta 1919. do konca 1937. je Beograd zazidal v 6958 novih hiš s 23.277 stanovanji 3.606 milijonov din.

Velikačen sprejem je pripravil Berlin in z njim vsa Nemčija predsedniku naše vlade dr. Stojadinoviću, ki vrača tle dni lanske obiske nemškega zunanega ministra dr. Neuratha v Beogradu. Po sodbi listov ta sprejem skoraj ne zaostaja za mogočnim lanskim sprejemom Benita Mussolinija v Nemčiji. — Poljski general Rydz Smigly, naslednik Pilsudskega, je odstavil polkovnika Adama Koca, ustanovitelja »Nacionalne enote«, in imenoval na njegovo mesto generala Kvarcinskoga. — Rusija pošilja del svojega brodograditeljskega podjetja v kitajsko vodo. Japonci se razburjajo, češ da nimajo Rusi ob kitajski obali ničesar iskati. — Francoska vlada je zaradi ostavke socialističnih ministrov odstopila. Novo vlado sestavlja sedanjí ministrski predsednik, radikal Camille Chautemps. — Na Kitajskem prodirajo Japonci le počasi, v zaletu jim pa štrno mešajo kitajski četaši. — V Madridu je razneslo podzemeljsko tovarno za orožje. Bajle je ubilo okoli 700 ljudi. Na španskih frontah ni bilo pretekli teden nobenih posebnih dogodkov. — Japonski cesarski svet je sklenil nadaljevati vojno do uničenja maršala Čangkaška. Njegove vlade Japonci ne priznajo več. — Premirje na Češkem. Agrarni poslanec Teplanský, predsednik parlamentarnega proračunskega odbora, je izjavil, da v letošnjem jubilejnim letu republike ne bo nobenih volitev, da ne bodo pol-

tični boji kalili jubileja. Zato bodo tudi občinske volitve odložene na prihodnje leto. — Romunski parlament bo najbrže še ta teden razpuščen. — Japonci bi radi v Ameriki dobili 50 milijonov dolarjev posojila za finaniranje težke industrije v Mandžuriji.

Drame in tragedije

d Grozen zločin se je ondan odigral v Beogradu. Petošolec VI. razreda gimnazije v Beogradu Naumo Naumović je z bodalom zabodel v srce dijaka Radovana Janjica, ko je spremljal iz šole domov svojo sestro Dragico, ki se je bila že večkrat pritoževala staršem, da jo zalezujejo neki fantalini. Radovan se je pri priči zgrudil mrtev na pločnik, mladoletni morilec je pa pobegnil. Drugi dan ga je na policijo pripeljal njegov oče sam. Mladega zločinca so pridržali v zaporu.

d Ker je zapustil njegovo sestro, je s šestimi strelji ubil 16letni Marjan Jerković iz Dervente svojega zeta Zuhka Markovića. Srečal ga je na njeni in ga je po kratkem prepričanju ustrelil, potlej ga je pa še zabodel z velikimi železnimi vilami. Mladoletnega ubijalca so zaprli.

d Dva najboljša prijatelja je v duševni zmedenosti ubil v kavarni tovarniški delavec Milan Svirar iz Gorinje Rogatice pri Subotici. Med zanimivim pogovorom je Svirar na lepem skočil izza mize in napadel najprej Maslića, potlej pa še Burjana. Tovarisa sta bila tako osupla, da se mu niti v bran nista postavila. Orožniške mu naredniku je morilec izjavil, da sam ne ve, zakaj je najboljša prijatelj ubil. Moža so odpravili v duševno bolnišnico.

d Zaradi dekleta sta se spoprijela na žive in mrtve v Novem Sadu 16letni Mihajlo Barnac in 17letni Djuro Vojinović. V ruvanju je Djuro poginil nož in Mihajlo zabodel v trebuh, potem je pa pobegnil. Ranjenca so takoj prepeljali v bolnišnico, Djuro so pa zaprli.

d Policijski stražnik Josu Vujićević iz Skoplja je ustrelil mitničarja Dušana Ignjatovića. Vujićević je bajle imel z Ignjatovićevo ženo Zorko več ko leto dni ljubezensko razmerje.

d Zaradi nesrečne ljubezni je spil stekleničko očetne kisline Josip Škrivan v Bačkem Petrovcu pri Novem Sadu. Moža so brž prepeljali v bolnišnico, toda njegovo stanje je zelo resno.

Nesreče

d Huda avtomobilska nesreča se je ondan pripetila na mostu pri Padževu blizu Knina. Soferju je odpovedalo krmilo in vozilo je treščilo v 7 metrov globok prepad. Štirje potniki so zelo nevarno ranjeni. Avtomobil se je čisto razletel, samo vozniku se po čudnem naključju ni pripetilo nič hudega. Soferja so zaprli.

d Čela ulica s 25 hišami je pogorela ondan v Gusinju (Črna gora). Požar je nastal v neki hiši sredi ulice in se je z neverjetno hitrostjo razširil na sosedna poslopja. Vse gašenje je bilo zastoj. Škoda je ogromna.

d Ko se je pijan vračal domov, je po nesreči padel v odprt kanal in utonil brusar Salko Sojčarić iz Novega Pazarija. Mrtvega je jutraj našla žena in ga je potegnila iz vode.

d Do tal je pogorela osnovna šola v vasi Rožaje blizu Beran (Črna gora). V veliki nevarnosti so bile tudi cerkve in bližnje hiše. Požar je najbrže nekdo podtaknil.

d Z oglikovim monoksidom se je po nesreči zastrupil Petko Suklje iz Prijakovca blizu Banjaluke. Mož je bil zvečer naložil v železno peč oglje in peči ni zaprl. Zjutraj so ga našli mrtvega. Obenem z njim sta se zastrupila še dva tovariša, ki sta spala z njim v isti sobi.

d Gore ledu so spodkopale most, ki veže Srem in Mačvo. Nesreči bi se lahko še o pravem času izognili, toda čuvaji mosta se niso nadejali, da bo led priplaval v takih ogromnih kosih. Most se je zrušil in odplaval po Savi proti Beogradu in niti ljudje niti ladje ga niso mogli ustaviti.

d Pri skladenju ledu z voza je mešar Jakob Šauber iz Sombora po nesreči s takšno silo udaril z vilami Henrika Šira, da mu je izbil oko. Čeprav so moža takoj prepeljali v bolnišnico, je drugi dan podlegel hudim poškodbam.

d Slaboumna Azra Bakerovićeva iz Sarajeva je ondan hotela v Trebinje k svojemu pravemu očetu. Spotoma je srečala triletno Fatimo in jo je vzela s seboj. Po daljšem tavanju po Sarajevu sta pod večer dospeli na sarajevsko polje. Tavalj sta po lužah sem in tja, nazadnje je pa Azra pustila jokajočo malo Fatimo pri luži in sama odšla dalje. Vsa premočena in prezeblja je prišla v Ilidže, kjer je ljudem povedala, da je zunaj na polju pustila malo dekletce. Ljudje so brž pohiteli iskat otroka in so ga res našli v luži, kamor je zabredlo, zmrazilo in utonilo.

d Sanke z devetimi ljudmi so se zvrnile z nasipa v Savo blizu Vinokovca. Na srečo so vse še o pravem času rešili in jih premrzle hitro odpeljali v bližnjo vas.

d Huda nesreča se je pripetila skupini tihotapcev tobaka na planini Bje-lasnici. Zajel jih je strašen snežni metej; trije so padli v 500 m globok prepad, eden se je pa po čudnem naključju rešil in stvar prijavil oblastem. Orožniki so se takoj odpravili v sotesko iskat trupla ponesrečencev.

Naš napredek

n Izkopali so že 1800 m dolg predor za izsuševanje Vrgorskega polja med Ljubuškim, Imotskim in Makarsko. Izkopati bodo morali sicer 2200 m dolg predor, toda zdaj morajo z delom počakati in ga bodo nadaljevali spomladi.

n Nov železni rudnik bodo v kratkem odprli v Galiciji pri Celju. Podjetje bo spčetka zaposlilo 80 delavcev.

n Za razširjenje državnih premogovnikov Kaknja, Zenice in Breze v Bosni bodo državna rudarska podjetja najela pri Državni hipotekarni banki 150 milijonov dinarjev posojila.

n Za preureditev stare zgradbe in za dozdavo novih prostorov zagrebske univerze je vlada odobrila 25 milijonov dinarjev. Državna hipotekarna banka je upravi univerze že izplačala 24.100.000 dinarjev.

n Prosvetni dom »Nova ulaznica« si grade sarajevski muslimani. Dom bo zelo moderen in ga bodo končali najbrže jeseni. Muslimani so doslej nabrali zanj že milijon dinarjev.

n Operacija srca je uspešno izvršil kirurg dr. Koporec na mladi Boženi Baragovi iz Borčeva pri Zagrebu. Dekle je neki mladenič obstrlel, ker ga je odbila. Čeprav so bili zdravniki prepričani, da dekletu ni rešitve, jo je dr. Koporec operiral in operacija je popolnoma uspela.

n Za popravilo zagrebske stolne cerkve je banska uprava savske banovine že odobrila 800.000 dinarjev. Popravljati jo bodo začeli takoj spomladi.

n Železniško progo Metković—Ploča grade kljub hudi zimi. Proga bo dolga nekaj več ko 20 km. Končali jo bodo spomladi, potlej se bodo pa takoj lotili dela za ureditev pristanišča ob izlivu Neretve.

n Mariborska tekstilna tovarna bo svojo predilnico povečala. Gradbene stroške računajo na polmilion dinarjev.

Nevsakdanjosti

* Vodja razbojniške tolpe v Virovitici je ženska Anka Radulovićeva, pajdaši so pa njen mož Lovro in še 20 kmetov iz bližnje okolice. Policija jih je ondan zaprla, vendar se ji pa vseh še ni posrečilo prijeti.

* Drug za drugim sta umrla Dragutin Randjelović in njegova žena Zivka iz Gornjega Vidova pri Paraćinu. Prvi je umrl mož, ki je bolehal že tri leta, tri ure za njim je pa umrla žena, ki je zbolela šele pred kratkim, ko ji je umrla hčerka. Zakonca so položili na skupni mrtvaški oder in ju pokopali v skupnem grobu.

* Tisti hip, ko se je deklet odločilo zanj, je umrl 18letni Selit Zajnulo iz Guvra pri Lipljanu (Srbija). Ko so se starši vrnili z ogledov, po nesrečnega mladeniča našli mrtvega.

* Pod pasuho je izlegel piščanca kmet Milisav Jovanović iz Vrnjačke Banje. Možakar je mislil, da mu bo piščanec pokazal pot do zakopanega zaklada, toda pišče je še isti dan poginilo. Zdaj namerava valiti drugo jajce in je trdno prepričan, da mu bo živalca pokazala pot do bogastva.

Osebne vesti

o Poročila sta se: Pri Gospe Sveti na Koroskem: Lužnik France, učitelj v Gornji Lendavi, in Ivanica Zgankova, učiteljica istotam. Novoporočencema iskrene čestitke!

† Umrli so: V Celju: 52letna Ana Slemenikova, žena poštnega zvanika iz Dobrave pri Celju. — Na Gorjah pri Bledu: Viljem Repč, posestnik in vrtnar. — V Horjulu: Anton Cepon, mizarški mojster. — Na Jesenicah: Ana Zvezdova. — V Kočevju: Ivan Lovšin, trgovec. — V Ljubljani: Peter Gilly; Josipina Drmotova, vdova po poštnem uslužbencu; 54letni Alojzij Povše, uslužbenec Jugoslovanske tiskarne; Anica Miholičeva, zasebna uradnica; 82letna Karolina Damjanovičeva, roj. Podkrajškova; Antonija Šerjakova, upokojenka tobačne tovarne; Ana Tomažinova, roj. Draškova, vdova poštnega kontrolorja v pok.; Ivan Urek, podpredsednik finančne kontrole; 72letna Ivana Dolničarjeva, roj. Kuharjeva; 17letni Primož Lušin, trgovski akademik; Ludvik Slak, posestnik; 58letni zdravnik in vseučiliški profesor doktor Alfred Šerko. — V Lučah: Ivan Kranjec, zasebni uradnik. — V Mali vasi pri Ježici: Franc Podbevšek,

posestnik in železničar v pok. — V Mariboru: Friderik Farič, posestnik in strojevodja v pok.; 66letni Ignac Inkret, zastopnik Kletarske zadruge; 61letna Veronika Zidanškova, zasebnica; Josip Zmavec, svetnik Stola sedmorice v pok. — V Seničnem na Gorenjskem: 84letni posestnik Joža Ahačič. — Na Sladki gori pri Smarju: 66letni posestnik in cerkveni ključar Franc Rupnik. — V Slovenskih Konjicah: Blaž Režabek, upokojeni nadgozdar. — Pri Svetem Jerneju pri Ločah: 85letna posestnica Ana Rubinova. — V Sent Pavlu pri Preboldu: Vincenc Druškovič, posestnik, mlinar in žagar. — V St. Vidu nad Ljubljano: 62letni Anton Kremžar, strojni podjetnik in posestnik. — V St. Vidu pri Stični: 93letni posestnik Janez Rus. — V Teharjih pri Celju: 82letna vdova po posestniku Marija Dimčeva. — V Velikih Laščah: 33letna Kristina Jakličeva, roj. Andolškova. — V Vrblju pod Krimom: Jera Furlanova. — V Zalogu: Friderik Leban. — Zaluzočim naše sozljaje.

+ V Mariboru je lani umrlo 812 ljudi. Med umrli mi je bilo 419 moških in 393 žensk. Prostovoljno jih je šlo v smrt 15, in sicer 10 moških in 5 žensk.

Po krivih potih

p Na debelo je sleparil 22letni brezposelni delavec Janez Marič iz novomeške okolice. Kmetom in trgovcem iz dravske banovine je izmamil lepe vsote denarja in ponaredil večje zneske ter jih potem dvignil pri poštini uradih v Mariboru, Ljubljani, Ptuj, Pragerskem in drugod. Napravil je skupno za svojih 50.000 dinarjev škodo. Na sodišču v Mariboru so ga obsodili na 5 let ječe, na izgubo državljanških pravic za 5 let in na 840 dinarjev globe. Skupno z njim so obsodili tudi dva njegova pajdaša.

p Na mesec dni strogega zapora in na 400 dinarjev denarne kazni je sodišče v Prokuplju obsodilo poljskega čuvaja Dobrovoja Jovića iz Prokuplja. Možakar je pred kratkim zaradi nekega spora izbil s puškinim kopitom ženi Randjele Stamenkovića 10 zob.

p Ves prihranek so odnesli neznaní vlomilci iz trgovine trgovca Radoja Milosavljevića iz Uba. Trgovec trpi okoli 6000 dinarjev škode.

p 502 kg najboljšega tobaka so našli zakopanega v zemlji financarji iz Ljubuškega. Izkopali so ga in so ga z vozom odpeljali na glavni oddelek finančne kontrole.

p Trgovca z belim blagom, Velička Dačevića iz Kraljeva so ondan prijel. Izdalo ga je neko dekle, ki mu je padlo v roke.

p 38.000 dinarjev je ukradel tat Anton Bačić iz Zupanje pri Vinkovcih bogatemu ekonomu Antonu Radovanoviću iz Sekirevca blizu Vinkovca. Moža so prišli v njegovi rojstni vasi. Pri njem so našli samo polovico ukradenega denarja; iz tega sklepajo, da je moral imeti pomagača.

p Poštne nabiralnike je ropal neki 17letni deček v Bjelovaru in potem s pisem kradel znamke. Policija je na njegovem stanovanju našla mnogo ukradenih pisem. Fanta je pred kratkim njegov bivši mojster odpustil zaradi tatvine.

p Oprostili so jo, čeprav je ubila svojega moža Janja Fabrova iz mihojskega okraja pri Osijeku. Izkazalo se je namreč, da se je žena samo branila in v silobranu ustrelila nasilnega moža, sicer bi jo bil pa on ubil.

p V Ptuj se zadnje čase pojavljajo ponarejeni 10- in 50dinarski kovanci. Trgovci naj plačnike s ponarejenim denarjem takoj prijavijo policiji ali orožništvu.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Nadaljevanje iz 5. stolpca
kolonij, zraven pa še brez političnih poroštev.

Židovski problem

JUTRO, Ljubljana: V čem je vzrok, da vlada na svetu srd proti Židom? Židje bi radi, da bi se navajal kot vzrok versko sovraštvo ali konkurenčna zavist, toda to sta dve komponenti zelo podrejenega pomena. Plemenska razlika tvori prepad med Židi in drugimi narodi, poleg tega pa tudi oni specialno židovski način udeleževanja, ki je v Palestini pogljal proti Židom celo njih arabske soplemenjake in ki bi ga najlaže označili za brezobzirnost in cinizem. Geslo, da namen posvečuje sredstva, je med Židi še mnogo bolj v veljavi kakor med pripadniki drugih narodov.

EPOQUE, Pariz (desničarski list): Na Francoskem je protizidovstvo nemogoče. Nobena francoska republika stranka ni nikdar ustvarjala iz antisemitstva političnega vprašanja. (Izjava desničarskega poslanca de Keritisa.)

JUTRO, Ljubljana: Pokojni univ. prof. dr. Alfred Šerko je bil v našem javnem življenju pojava, ki si je kar ne bomo mogli odmisli. Poleg tega da je bil duhovit, zabaven debater v družbi, je od časa do časa raz posegal s svojo besedo tudi v javne načelne spore. Mnogo žive vne me posvečal praktičnemu delu za propagando naravoslovnih ved med širokim občinstvom. S tem v zvezi je bil dalj časa predsednik društva »Zoo«, ki si je bilo nadelo nalogo, da ustvari v Ljubljani živalski vrt, a so njegova prizadevanja zaradi nerazumevanja pri odločujočih činiteljih ostala brez uspeha.

SLOVENEK, Ljubljana: V petek je po devetdesetletni težki pljučnici umrl dr. Alfred Šerko, prejšnji rektor, proročnik, dolgoletni dekan in prodekan, častni predsednik Akademike pavskega zbora, — vrl Slovenec in eden izmed naših najsvetlejših mož in značajev, ki se tudi v najtežjih dobah nikoli ni zbal, ki je sovražil laž in licemerstvo ter je ljubil resnico in pogum bolj ko sonce. Umrl je veliki ljubitelj prirode, ki jo je poznal dobro kakor Axel Munthe. — V našem javnem življenju se je pokojnik posebno odlikoval, ko je bil rektor slovenske univerze in je s tega visokega mesta neustrašno branil slovenski značaj naše univerze in pravico našega naroda do samostojnega kulturnega ustvarjanja. O tem bodo veliko pisali drugi in se zaenkrat omejimo na to, da poudarimo to stran njegove delavnosti in njegovega velikega in pogumnega, čistega značaja, ki ga postavljajo v vrsto najboljših mož naše zgodovine. Nepozaben bo pa Šerko ostal zlasti velikemu krogu svojih osebnih prijateljev, ki jim je bil nenadomestljiv družabnik, poln iskrovitega duha, dobrohotne šaljivosti in ostre ironije, predvsem pa brezpogojne odkritosrčnosti duše, ki je vedno naravnost hodila svojo pot. Če se sme o kakšnem človeku to reči, se sme reči brez sence pretiravanja o pokojnem Alfredu Šerku: da je nenadomestljiv v svoji samobitnosti, ki je bila vprav izredna in samo enkratna v našem duhovnem in društvenem življenju.

SLOV. NAROD, Ljubljana: Dr. Šerko ni bil le eden naših najoriginalnejših, najbolj duhovitih, odkritih, značajnih in dobrih mož, temveč tudi eden naših največjih znanstvenikov. O tem pričajo njegova mnogoštevilna znanstvena dela, publikacije, knjige in eseji v nemškem in slovenskem jeziku. Že leta 1912. je zbudil pozornost s svojo razpravo »Über paranoide Erkrankungen«, ki jo je napisal na podlagi svojega študija v Monakovem, a prav tako je naslednje leto druga njegova razprava »Im Meskalinrausch« povzročila nemajhno senzacijo v znanstvenem svetu. Na Dunaju je istega leta napisal razpravo »Einiges zur Diagnostik der Rückenmarkgeschwülste«, med vojno pa tri znanstvena dela, in sicer »Über Simulation der Geistesstörung«, »Involutionsparaphrenien«, »Akute paraphrene Angstpsychosen«. Na naši univerzi je skupaj z univ. prof. dr. Janezom Plečnikom organiziral medicinsko fakulteto, ki ji je bil skoraj stalno dekan. Predaval je sodno medicino in psihopatologijo in napisal tudi v slovensčini več znanstvenih del, kakor »Živčevje« (»Anatomija živčevja« in »Fiziologija živčevja«). Odličnega pokojnika bo ves slovenski narod ohranil v častnem spominu.

Dr. B. MAGAJNA, pokojnikov učencec, v SLOVENCU: Kot dekan se je neprestano poteval za obstanek in razvoj fakultete. Njegov glas se je pa slišal skoraj pri vsaki večji univerzitetni akciji. Pisal je tudi kulturno-polemne kritike in eseje, knjigo o »Psihoanalizi« ter sodeloval tudi sicer pri marsikateri drugi kulturni ali socialni akciji. Postal je znan tudi kot naš najboljši poznavalec kač. Bil je eden izmed najbolj popularnih slovenskih umskih velmož. V naši bolnišnici je bil obema zdravnikoma prijazen mentor. Bolniki in strežništvo so se ga razveselili, kadar koli je hodil med njimi po sobah in dvorišču. Niti ob nedeljah ni mogel strpeti, da jih ne bi obiskaval. Obenem je vršil v našem zavodu psihiatrična predavanja za juriste, ki so mu ob vsakem predavanju tesno napolnili predavalnico. Še zadnje dni pred boleznijo je skliceval seje za zidavo nove bolnišnice; stopil je zato ponovno k banu in je bil uspeh že na vidiku. Kako mu je bila univerza pri srcu, sem videl tudi po tem, da se je v vročinskem deliriju razgovarjal s svojimi medicinskimi, ki jih je videl v viziji pred seboj. — Umrl je Šerko, mož velikane učnosti, in mnogo jih bo, ki bodo žalovali za njim.

Zeelandov načrt

ECHO de PARIS (katoliško-nacionalističen): Van-Zeelandov načrt je nevaren, ker daje Nemčiji mnogo gospodarskih ugodnosti, posebno glede

Nadaljevanje v 4. stolpcu pod črto

Za vsak cm dobi 66.666 dolarjev...

2 m 63 cm visoki ameriški dolgin Robert Wadlov, če doseže 3 m — Kaj pripoveduje o sebi najvišji človek na svetu

(n) New York, januarja.

»Devetnajst let mi je in merim 2 m 63 cm. Če se potegnem do 3 metrov, bom dobil 20 milijonov dolarjev in bom najbogatejši človek v Altonu,« je izjavil Robert Wadlov poročevalcu »Paris Soira« in nadaljeval:

»Sem najstarejši sin v družini s petimi otroki; moji bratje in sestre so vsi normalno veliki. Ko sem prišel na svet, se še nisem razlikoval od drugih ljudi, saj sem tehtal 4 kg, torej ne dosti več kakor krepki novorojenček. Prišel sem se pa hitro razvijati. S poldrugim letom sem že tehtal toliko kakor šestleten otrok, pri šestih letih sem pa že moral pričeti nositi dolge hlače, ker ni bilo mogoče nikjer dobiti kratkih hlač, ki bi bile dovolj velike za moje dolge noge.

Srečanje s Carnerom

Ko sem imel enajst let, sem se preselil očeta, ki meri 1 m 78 cm, in sem tehtal že svojih 82 kil; menda je bilo to že kar čedno za moja leta.

Na rojstni dan svojega 11. leta sem se srečal z boksačem Carnerom. Sicer ne pri boksu, temveč pri nekem managerju, ki je hotel iz mene narediti dobrega boksača. Po letih sem bil še otrok, po telesu sem pa slovitega boksača pošteno prekašal, saj sem bil za dobro glavo višji od njega. Če se dobro spominjam, sem imel tedaj številko čevlja »šele« 52.

Slikali so me s Carnerom in slavni boksač me je — za zabavo — proglasil za svojega sina. To je bila senzacija za detroitske bralce!

Pri enajstih letih in pol sem bil že tako dolg, da mati ni mogla z roko doseči moje rame, čeprav se je vzela na prste. Moj oče je kupil za nedeljske izlete star tovorni avto in tega je popravil in spremenil v družinski avto, ki smo se z njim vozili ven.

Vse po dvojce

Zdravnik Will Grohaus, ki me je rentgeniral z vseh strani, je ugotovil, da imam na rokah in vsakem prstu po en členek več kakor drugi smrtniki. Prav tako imam menda tudi dva bobenčka v ušesih, kar je kajpak čisto koristno.

Glede mojih orjaških nog, ki so za poldrugo mero večje od navadnih, je zdravnik ugotovil, da imam tudi še odkrneli poganjek šestega prsta. Menda imam tudi dvojce možganov in dvojce malih možganov; tudi to kajpak prav rad slišim...

Röntgenko obsevanje je pokazalo, da imam — kakor govedo — tudi dvojen želodec. To sicer ni posebno laskavo zame, toda kakor pravijo zdravniki, je to samo čeden razvoj normalnih človeških prebavil.

Imam sicer samo dvojce oči, zato imam pa dvakrat po dvojce nosnice. Srce imam samo eno, pljuča so pa nasprotno spet močno razvita, kajti moja pljučna krila imajo precej več celic kakor navadna. Razen dvojne drobovja sem menda s tem naštel vse svoje posebnosti. Pardon, pozabil sem povedati, da imam dvojne kočnike in dvojne sekalce in da še nikoli nisem imel zobobola.

Moje zavarovanje, pogodbe in stave

Ako se bom potegnil do treh metrov, bom bogato poplačan za svojo nenavadno mero. Pogodil sem se z neko filmsko družbo, da mi bo plačala za film, ki bom v njem igral, 10 milijonov dolarjev. Seveda bom moral pa meriti 3 m, kajti moj soigralec bo meril okrog 2½ m, torej ga moram skoraj še za dve glavi prerasti. Še bolj pri sreči kakor ta pogodba mi je pa pogodba z zavarovalnico. Tudi zavarovalnica, ki ji moj oče že od mojega 11. leta plačuje 50 dolarjev na leto, mi je obljubila, da mi bo izplačala čedne dolarje, takoj ko bom dosegel 3 metre. Ker ta pogodba nima starostne meje, sem trdno prepričan, da bom v nekaj letih spravil v žep obljubljene milijončke. Razen teh dveh pogodb mi pa prizadeva največ skrbi stava, ki sem jo stavil s svojimi prijatelji za 10 dolarjev, da bom »odnesel« 300 cm...

Kaj vse počnem, da bi še zrastle

Seveda je moj trdni namen, da se še kolikor mogoče potegnem. Vsako jutro ležim zato nekaj ur stegnen na

svoji postelji in se pretegujem na vse kriplje. V strop so mi ob priložnostnem popravljanju hiše vzdali tudi telovadni drog in nanj se obesim zdaj pa zdaj, da bi si še nekoliko nategnil hrbtenico. Potem se pa še eno uro kopljem, nato pa še nekaj minut visim na drogu.

Kajpak hodim tudi k predavanjem na univerzo, toda pazim, da le malo stojim, kajti pri stanju se hrbtenica

hitreje usede in človek postane manjši. Pri prehrani pazim, da jem zvečine samo takšne jedi, ki pospešujejo rast. Izmed športov gojim samo plavanje. Zelo rad bi dosegel rekord treh metrov, kajti 20 milijonov dolarjev niso mače solze. Kajpak pa tudi pridno študiram in bom kmalu delal izpite; šele ako bom pri njih padel, bom napel vse sile, da vsaj pri karieri »velikana« ne bom omagal.

(»Paris Soire«)

Skrivnost nikaraške ječe

Moderni Monte Cristo. — Podzemeljski hodnik, ki ni držal v svobodo, temveč v smrt

(n Kr) New York, januarja.

18. decembra 1935. leta je porotno sodišče v Managui, v državi Nikaragi, obsodilo na smrt zdravnika Nosia, ki je zastrupil štiri svoje paciente. Morilca so kmalu nato odpeljali v pravkar dograjeno ječo v Bluefieldsu na Moskitiski obali v Antilskem morju. Morilca bi morali usmrtiti 25. januarja; 23. januarja sta se pa prišla k njemu posloviti še njegova žena in njen brat.

Zarano 25. januarja je stopila v ječo pešica mož, ki naj bi zločinca odpeljal na morišče. Toda kdo popiše njihovo presenečenje, ko so opazili, da je ječa prazna. Morilec je pobegnil. Kako in kje? Glavni paznik ni vedel nič določnega povedati, zato so ga osumili, da je morilec pomagal na svobodo, in so ga takoj odslovili. Vse preiskave so bile zaman. Gospa Nosiova je pa kmalu nato zvedela, da je nekdo dvignil večino denarja, ki sta ga imela z možem naloženega v neki banki v New Orleansu; na čeku, ki so ga ji na prošnjo pokazali, je bil res pravi podpis njenega moža.

Leto pozneje, v maju 1936. leta, so obsodili na smrt upokojenega mornariškega častnika Ricarda Sagrota, ki je vliomil v neko banko v San Juanu (Nikaragua). Vliomilec pa niti pred svojo smrtjo ni hotel priznati, kam je skril denar, ki ga je bil ukradel: 300.000 dolarjev.

Dva dneva pred usmrtitvijo je obiskal Sagrota neki daljni sorodnik, že sključen siv starček. Takoj so se spomnili na Nosiovo zadevo in so sklenili, da bodo na Sagrota skrbneje pazili. Jetniški paznik je moral vsake četrte ure pogledati v ječo, ali je ujetnik še notri. Ob treh zjutraj je sam glavni paznik ugotovil, da leži obsojenec mirno na postelji, ob četrta na štiri je pa že neki paznik obvestil predstojnika, da je Sagroto neznano kam izginil. Mesec dni pozneje so ugotovili, da je nekdo vnovič v saint-louiški banki ček na 300.000 dolarjev,

glašec se na Sagrotovo ime in s prvim Sagrotovim podpisom.

S tem pa skrivnostnih izginotij iz zaklenjene in zastražene ječe še ni bilo konec. V januarju leta 1937, torej ravno pred letom dni, so porotniki obsodili na smrt mešetarja Geevesa, ker je umoril svojo ženo. Pred tem obsojencem je bilo od maja do januarja v isti ječi že več obtožencev, toda z njimi se ni nič posebnega zgodilo. Geeves je pa prav kakor oba njegova prednika na dan usmrtitve skrivnostno izginil. In spet so pozneje dognali, da je nekdo v brazilski banki v Rio de Janeiru dvignil vse mešetarjevo premoženje s čekom, ki ga je očitno podpisal sam Geeves.

Ze se je zdelo, da teh čudovitih izginotij ne bo moči razjasniti. Tedaj je pa priskočila na pomoč narava, ali bolje, slučaj; 11. maja 1937. leta je divjala v Bluefieldsu huda nevihta; strela je udarila tudi v tamošnjo ječo in pokvarila zid. Poklicali so zidarje, da bi ga popravili. Ti so nehote odkrili ozek rov, vzdani v debele zidove; ta rov je držal najprej v klet, od onod pa dalje pod zemljo vse do morske obale. Skozi vrata, tako ozka, da se je skoznje komaj utegnili splaziti človek, si prišel v ta rov; vrata so se pa sprožila s premikom posteljne noge. V podzemeljskem rovu so trohnela in razpadala Nosiovo, Sagrotovo in Geevesovo truplo.

Bluefieldsko ječo je leta 1934. zgradil arhitekt Sardo. Policija je strogo izpraševala vse njegove delavce in eden izmed njih je naposled priznal, da je na arhitektov ukaz na skrivaj vzdal v zid skrivnostni rov.

Sarda so takoj nato aretirali; peklensko zviti morilec je kmalu priznal svoje zločine. Povedal je, da je vsem trem ujetnikom obljubil svobodo, prej jim je pa izsilil čke s podpisom — da je z njimi pozneje dvigal denar. Ko so se obsojenci hoteli splaziti na

Doma in na potovanju, preden greš spat, vedno:

Chlorodont-zobna pasta

Nevede se je hotel poročiti z lastno hčerko

(n N w) New York, januarja.

V neznatnem ameriškem mestecu Stockdalu v Pensilvaniji se je pred kratkim odigrala strahotna žaloigra, polna temne tragike, kakor jo poznamo le iz starogrške Oidipove tragedije...

V skromni predmestni villi so pred nekaj dnevi našli truplo trgovskega pomočnika Nelsona Meesa, starega 47 let, in njegove izvoljenke, lepe 17letne Nellie Nollisove.

Pred več meseci sta se Meese in Nellie seznanila na nekem plesu. Vzlic veliki razliki v letih sta se kmalu zaljubila in sklenila sta, da se bosta čim prej poročila. Tako je pred nekaj dnevi hotel Meese poprositi gospo Nollisovo za Nellino roko.

Trgovec gospe Nollisovne ni poznal in vendar se mu je takoj na prvi pogled zadel nekam znana. Sprva ni prav vedel, kje je srečal ta obraz, te velike oči... Zda se je pa obšlo spoznanje. Pred mnogimi leti je bila ta žena njegova ljubica, živela sta več mesecev skupaj, potlej sta se pa morala ločiti in njena slika je v njem počasi obledela, dokler ni čisto izginila iz njegovega spomina...

»Da, jaz sem,« je prikimala ona. »In tvoja hči?«

»Je tudi tvoja hči; rodila se je šele po tvojem odhodu.«

Po tej strahotni novici je trgovec kakor nor zbežal k svoji mladi ljubici. V pretrganih stavkih ji je razodel grozotno resnico.

Oče in hči nista videla izhoda iz strašnega, zakletega kroga svoje usode. Odločila sta se za najkrajšo in najusodnejšo pot: rajši skupna smrt kakor ločeno življenje. Objela sta se in legla, kmalu nato sta zadonela dva strela. Očeta in hčerka kri se je zila v tenek, rdeč potok, ki je curiljal izpod njunih prestreljenih glav...

(»Intrans«, Pariz)

Za vsako starost posebno naziranje

Sin pravi:

Pri 8. letih: Moji starši so najbolj pametni, oni vse vedo.

Pri 14. letih: Moji starši vseeno niso tako učen, saj ne vedo še vsega.

Pri 18. letih: Prav za prav vedo moji starši sorazmerno malo, če pomislim, koliko sem se naučil v gimnaziji.

Pri šivilji

»S to obleko boste imeli mnogo veselja!« hvali šivilja novo obleko. »Eh, kaj to, glavno je, da bodo zaradi nje imele moje prijateljice dovolj žalosti!«

Veliko Tednikovo

nagradno tekmovanje

V božični številki »Družinskega tednika« smo prinesli podroben popis našega novega nagradnega tekmovanja. Vse pogoje boste torej našli v omenjeni številki, kupone bomo pa natisnili v vsaki številki, tako dolgo, dokler bo tekmovanje trajalo. Ker mora vsakdo imeti vse kupone, priporočamo, da list hranite in da si ga vnaprej zagotovite pri svojem stalnem prodajalcu. Nagrade za naše tekmovanje so tele:

1. nagrada: 500 dinarjev v gotovini.

2. nagrada: komplet jedilni servis za šest oseb, izdelan iz prvovrstnega inozemskega porcelana in obrobljen z zlatim robom (26 kosov). — Servis je podarila za naše naročnike veleblagovnica Kastner in Ohler v Zagrebu. Vrednost 350 din.

3. nagrada: vrtna garnitura iz dveh lesa-letov in mize. Vse izdelano iz najboljšega lesa. Vrednost 350 din. — Garnitura je našim čitateljem podarila tovarna stolov in parketov Remce & Co. v Kanišku.

3a nagrada: »Parkerjevo« navadno pero, izdelek svetovno znane tovarne Geo. S. Parker, Kanada. Pero je ročno delo najmodernejše oblike, držalo je nezlomljivo, pero samo je pa iz 14 karatnega zlata z iridijevim konico. Vrednost din 330. — Darilo je k našemu nagradnemu tekmovanju prispevala tvrdka »Radioval«, Ljubljana, Dalmatinska 12.

4. nagrada: Na okvir šivani, lakasti ali boki, črni ali rjavi moški čevlji, najnovejši model za 109 din. Srečni nagradenec si jih bo lahko izbral po svojem osebnem okusu. Poklon jug. tovarne Bata iz Borova.

5. nagrada: 50 rezil za britje »Victoria Extra«, vrednost 150 din. Podarila jih je našim čitateljem tvrdka »Ostria«, trgovina s finim jeklenim blagom in brusilnica v Zagrebu, Illica 38.

6. nagrada: komplet pribor za britje z britvijo, jermenom za brušenje rezila, umom, galunom in čopičem. Vse v lepi, lakirani leseni skrinjici. Vrednost 150 din. — Pribor za britje je našim čitateljem podarila tvrdka »Ostria«, trgovina s finim jeklenim blagom in brusilnica v Zagrebu, Illica br. 38.

7. nagrada: Najfiniši ženski čevlji iz semiša, izdelani po najnovejšem modelu, udobni in elegantni za din 149. Poklon jug. tovarne Bata iz Borova.

8. nagrada: platnena jedilna garnitura za šest oseb v velikosti 140x140 cm, aburirana, s šestimi namiznimi prtji v velikosti 55x65 centimetrov. Vrednost 140 din. Našim čitateljem jo je podarila veleblagovnica Kastner in Ohler v Zagrebu.

9. nagrada: Ljubki in elegantni ženski čevlji iz najfinjšega laka za 129 din. Poklon tovarne Bata iz Borova.

10. nagrada: komplet pribor za britje s pripravo »Gillette« s tremi britvicami, čopičem in milom, vse v lepi, leseni škatlici s ogledalom. Vrednost 100 din. — Britvijski pribor je našim čitateljem podarila tvrdka »Ostria«, trgovina s finim jeklenim blagom in brusilnica v Zagrebu, Illica 38.

Naše nove nagrade:

Osem novih krasnih nagrad:

Danes sporočamo našim bralcem in bralkam, da smo spet dobili osem novih, krasnih, praktičnih nagrad. Pet nam jih je darovala Jugoslovanska D. D. Schicht-Lever, Osijek, štiri pa parfumerija Nobillor, Zagreb, Illica 34. Hkrati z našimi bralci se veselimo, da vlada s stališča industrijecev in veletrgovcev, kakor tudi s stališča naših bralcev in bralk za naše nagradno tekmovanje tolikšno zanimanje.

1. nagrada: Krasna kaseta s toaletnimi potrebščinami za dame: »Porzellan Tosca pudere«, »Noisetete Tosca krema«, »Taj-To šampon«, oljnat šampon za umivanje las, blazinice za puder. Vse skupaj v vrednosti 100 din. Darilo je našim bralkam podarila parfumerija »Nobillor«, Zagreb, Illica 34.

2. nagrada: Se ena kaseta s toaletnimi potrebščinami za dame: »Porenal« puder, »Porenal«, dnevna krema, »Porenal«, nočna krema, »Taj-To šampon«, oljnat šampon za umivanje las, »Taj-To«, milo za obraz, »Je fais blanc«, kre-

ma za roke, japonski lak za nohte, »Floris«, odstranjevalec laka. Vse skupaj v vrednosti 100 din. Krasno in praktično darilo je našim bralkam podarila parfumerija »Nobillor«, Zagreb, Illica 34.

3. nagrada: Kaseta s toaletnimi potrebščinami za gospode: »Diagonal Solingene«, pribor za britje, 10 rezil za britje, znamke »Rader«, Najfinejša brivsko milo, 1 brivski čopič, »Taj-To«, šampon za umivanje las, »Taj-To«, milo za obraz, »Taj-To«, kolinska voda. Vse skupaj v vrednosti 100 din. Darilo je našim bralcem podarila parfumerija »Nobillor«, Zagreb, Illica 34.

4. nagrada: Elida kaseta s toaletnimi potrebščinami za dame: »Elida pudere«, »Elida Ideal«, dnevna krema, »Elida«, toaletno milo, »Elida«, kolinska voda. Kaseto je podarila našim bralkam Jugoslovanska D. D. Schicht-Lever, Osijek.

5. nagrada: Se ena krasna Elida kaseta s toaletnimi potrebščinami za dame: »Elida Ideal«,

dnevna krema, »Elida pudere«, »Elida Favorit milo«, »Elida«, kolinska voda. Kaseto je darovala našim bralkam Jugoslovanska D. D. Schicht-Lever, Osijek.

6. nagrada: »Elida kaseta« s kolinsko vodo »Elida«, in z milom »Elida 7 cvetlic«. Kaseto je podarila našim bralkam Jugoslovanska D. D. Schicht-Lever, Osijek.

7. nagrada: »Elida kaseta« s štirimi kosi najfinejšega toaletnega mila »Elida«. Kaseto je našim bralkam podarila Jugoslovanska D. D. Schicht-Lever, Osijek.

8. nagrada: »Elida kaseta« s štirimi kosi najfinejšega toaletnega mila »Elida«. Kaseto je našim bralkam podarila Jugoslovanska D. D. Schicht-Lever, Osijek.

Kupon štev. 5

Ali žitate kratke zgodbe, ki jih prinašamo na 3. strani?

Odgovor:.....
(Odgovorite samo »Da« ali »Ne«!)

Koliko ljudi mislite, da redno čita kratke zgodbe?

Odgovor:.....
(Napišite številko)

Ime in priimek

poklic

kraj in zadnja pošta

Hranilne knjižice

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu izplačilu. Izposljuje vse bančno, denarne, kreditne in blagovne posle najkulantneje

Alojzij PLANINŠEK

TRG. AG. BANONIH POSLOV

LJUBLJANA

Beethovnova ul. 14
I. nadstr. Tel. 35-10

ZRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki
plačamo 20 din

Stara pesem

Pred nedavnim sem bil v bolnišnici, pa sem videl vso mizerijo, kar je premoreta ljubljana in Slovenija; videl sem mizerijo, ki je po časopisih le opisujejo.

Toda videti ali celo živeti v tej mizeriji ali pa samo čitati v časopisih o njej, je velika razlika. Če bi zdrav človek prišel noter, bi moral zboleti. V sobah za 20 bolnikov je normalno vedno 30, nenormalno — in to je v ljubljanski bolnišnici vedno — jih je pa do 40 in še več. Seveda primanjkuje vsega: postelj, prostora, oblačil. Bolniki spe po dvanajst na eni postelji. Pa še manjka zobovet. Podnevi že gre nekako, toda ponoči! Bolniki stokajo, vpijejo, se davi, smrdi je neudržan (od gnojnih ran). Grozno je to! Neverjetno! In to naj bo bolnišnica? Vedno in vedno se ponavlja ista pesem: Ni prostora, ni zdravil, ni aparatov, ni zdravnikov, ni... ni... ker ni — kreditov!

Pa sem čital v nekem časopisu, da so tam doli pri naših bratih zelo v skrbeh, ker se tam premalo ljudi zateka v bolnišnice in da je v njihovih bolnišnicah mnogo postelj praznih!!!

Da se kavalirstvo preveč ne razpase...

Oni teden sem bila pri sedmi predstavi v kinu »Union«. Pri blagajni sem se postavila lepo v vrsto in pripravila denar. Da sem laže našla drobiž, sem stresla ves denar, to je 50-dinarski kovanec in nekaj drobca, na dlan. Kovanec sem spravila nazaj v denarnico. Kar me nagovori lepo oblečen gospod srednjih let in mi ponudi vstopnico s pripombo, da mu je odveč, ker ga je pustil prijatelj na cedilu.

V tem so luči v dvorani že ugasnile. Gospod me je seveda na to prijazno opozoril in dodal, da mu plačam lahko pozneje. Ko sva se sedela, sem mu denar vnovič ponudila. Energično, skoraj malce užaljeno ga je odklonil. Da ga ne želim, sem spravila denar v torbico, ki sem jo obesila pod plaščem na naslonjalu pred nama. Film »Poj le meni« so že vrteli in poslušala sem petje, da sem pozabila na kavalirja poleg sebe.

Ko so se prižgale luči in sem bila še vsa pod vtisom lepega petja, se mi je sosed smehljaj in mi kavalirsko pomagal obleči plašč. Pri izhodu naju je živi val oddaljil drug od drugega in ker sem bila med zadnjimi, sem bila prepričana, da me kavalir čaka pred glavnim vhodom, da se posloviva. Ljudje so se razšli, a prijaznega gospoda ni bilo videti. Čudila sem se vso pot domov temu nenavadnemu kavalirju. Doma se pa nisem več čudila njegovemu kavalirstvu, temveč njegovi prebrisaniosti. Moje denarnice ni bilo nikjer. Pika

Beračevo maščevanje

Toliko govore in pišejo o dobroščnosti, toda če človek doživi kaj takega, kakor sem jaz, bo prav gotovo mnogokrat v dvomu, kateri berač je res vreden miloščine in kateri ne.

Bilo je tik pred božičnimi prazniki, mama in služkinja sta nesli potice v peko in jaz sem ostala sama doma. Kar nekdo nestrno pozvonil enkrat, dvakrat; odhitel k vratom, in glej, pred vrati stoji mlad, še precej dobro oblečen berač. Ko me poprosi miloščine, mu ponudim kruha, toda on me predrzno zavrne:

»Tako, gospodična, vi boste jedli potice, meni pa ponujate kruh! Ne maram ga, kar sami ga požrite!« (da ponovim dobesedno). Po teh besedah je hotel stopiti proti meni, jaz sem mu pa v strahu pred nosom zaprla vrata. Toda oni se še ni dal odpraviti, temveč se je lotil zvonca in neprestano zvonil, seveda zaman, ker si nisem več upala odpreti vrat. Slišala sem ga po godrnjati: »Le počakaj, ti bom že zagodel!«

Na ta dogodek bi bila prav gotovo kmalu pozabila, da me ni mama, ko se je kmalu nato vrnila domov, poklicala na stopnice. Kaj menite, kaj sem videla? Nisem mogla verjeti svojim očem, kajti tam je sredi čisti, lepo pomiti stopnic ležal — kupček človeškega blata. Takoj sem mi je posvetilo v glavi: torej tako mi jo je berač zagodel!

Zadeva s kruhom je bila zame dragocena preizkušnja. Berač, ki se zadovolji s kruhom, je vreden, da ga obdariš tudi z denarjem, tisti, ki pa kruha ne mara, gotovo ni v taki stiski, da bi bil miloščine vreden. Ali morda nimam prav?

L. Z.

MEDICEJČEVA LJUBICA

Resnična ljubezenska zgodba iz časov beneške republike

5. nadaljevanje

Zaslišali so se klici odobravanja in občudovanja. Vojvoda Cosimo je zadovoljno zagodrnjal in uprl svoj pogled v izklesano Benečankino postavlo. Don Francesco je prevzet skočil s svojega stola, potlej je pa nekoliko zmeden hitro spet sedel nazaj.

Spet so zadonele trobente. Trije plesalci so se spretno zasukali in so zdaj stali za svojo lepoticco.

Bianca je kakor puščica šinila naprej, se sklonila nazaj, zdaj na levo, zdaj na desno, zdaj k enemu zdaj k drugemu... Bianca Cappello je plesala ples ženske, ki se nikoli ne brani. Bianca Cappello je plesala La Mercantio.

Ko je pleskanje zamrlo in so plesalci odšli iz dvorane, je don Francesco vstal, se opravičil svoji ženi in ji dejal, da jo mora za trenutek zapustiti. Iskal je Benečanko po vseh dvorinah in jo je naposled našel v jarko razsvetljenem vrtu. Okrog nje so se gnelli grofje, vitezi in kavalirji. Zenska, ki se nikoli ne brani, je našla svoje ljubimce.

Princ je Bianchi namignil, naj gre z njim, toda zdela se je, da ga lepa Benečanka še opaziti neče. Ponovil je svoje znamenje in ji sporočil, naj pride v temno duplino na koncu vrta, kjer svet plamenic ni bil več tako močan.

Tamkaj jo je ves nestrpen pričakoval. »Kaj naj pomeni ta igra?« je vzkliknil užaljeno in razdraženo, ko je po nekaj minutah vendar prišla in sedla na kamnitno klop zraven njega.

»Kaj naj bi pomenila?« se je izgovarjala. »Ples me veseli.«

»Diavolo!« je surovo odsekal don Francesco. »Ples te veseli? In zakaj ravno La Mercantio?«

»Kdo mi bo branil?«

»Jaz!«

V temočni jami nisi videl niti pedi predse, sicer bi bil don Francesco opazil, kako je čez nečrne črte Bianchinega obraza zletel zmagoslaven smehljaj.

»Don Francesco!« je zašepetala. »Preglasni ste, utegnili bi v vrtu slišati vaš glas. Meni zapoveduje le eden in to je moj mož, messer Pietro Bonaventuri. Morda porečete, da mi pač tudi ni branil, po skrivnih potih odhajati iz hiše in vdajati se tujemu moškemu. To bi pač utegnili reči! Čakam na vaše besede!«

Francesco de Medici ni bil kos svoji vlogi. Vročično je iskal v svojih možganih pravi odgovor, nazadnje je pa le skromno odvrnil:

»Nisem govoril o gospodu Pietru, vašem soprogu. Pri meni bo dobil častno in dobičkasno službo. Govoril sem o tobi. Plesala si La Mercantio. In kakor te poznam, tega plesa nisi plesala kar tjavdan. Kaj si hotela povedati z njim?«

»Don Francesco, moj visoki gospod...« Bianca je vstala in celo v temi je Francesco opazil, da se je globoko in vdano priklonila... »bojim se, da sem plesala svoje lastno življenje!«

Francesco je skočil pokonci. »Ali naj to pomeni, da se boš odšla s tvojim možem?« je vprašal grenko.

Tedaj je zaslišal tiho, pridružno ihtenje. »Saj sem to tudi že doslej počela. Šele danes se vsega zavedam. Vse odide, odkar sem stopila v Florenco, sem bila La Mercantia — ženska, ki se zmerom in vsakomur vdaja.«

»Ne!« je dejal glas v telefonu. »Danes prav nič ne utegnem. Morebiti jutri. Sploh bi bilo pa najboljšje, če bi me poklicala šele v četrtek. Zanesljivo je je takrat, veš?«

»Da...« je rekla Anita. »Vem.«

Potem je za trenutek vzdihnila. Toda zgodilo se ni nič.

»Lepo. V četrtek torej.«

Slišala je odzveneti svoj glas in odločila je slušalko. Iz tesne celice je stopila v razsvetljeno kavarno. Negotovo je obstala in premišljala. Pred steklenimi telefonskimi vrati si je mehansko popravila lase.

»Najboljše bi sploh bilo, če me pokličeš šele v četrtek...«

Ali zares? Najboljše bi nemara sploh bilo, če... Kaj sčee? Ali naj naredi konec? Telefoniranj, obiskom, ko ji je razbijalo srce, plašnim, drhtečim poljubom, tisočim strahovom in milijonom razdanih nežnih čustev? Vsemu temu naj naredi konec? Kratkot in malo naj preneha? Ali to prav za prav gre? Ali je kaj takega sploh mogoče?

Naj spet živi brez Janeza?... Ljubi Bog, pomagaj mi vendar! je pomislila Anita in se oprijela miznega roba. Milino je prišel natak, vihteč svoj podstavek, in jo odrinil v igralnico. Iz

Snela je diadem iz svojih težkih kodrov in ga položila na kamnitno mizo v duplino.

»Vračam vam to darilo, don Francesco. Madonna Ivana Avstrijska ima pravico do njega in ne jaz!«

Francesco je ljubil to žensko. Očarala je bila njegov razum, zavojevala njegovo srce in omamila njegove čute. Le s težavo se je odločil, da je izpolnil očetovo željo in zasnil nekazno avstrijsko nadvojvodinjo. Ali naj bi izgubil očarljivo ljubico samo zato, ker se je bil po sili poročil s cesarsko hčerjo?

»Bianca,« je zašepetal. »Bianca, ti veš, da si edina vojvodinja mojega srca. Jaz, Bianca te ne bom nikoli razočaral. Imenovala si se sama »La Mercantio«, kako si to le mogla?«

Prijel jo je za roke.

»Bianca, nočem, da mi za zmerom ubežiš! Zaklinjam se pri vsem, kar mi je sveto, da ti edina vladaš v mojem srcu. Priščem ti, da te bom povzdignil v florentinsko vojvodinjo in da se bom s teboj poročil, ako bom še kdaj svoboden...« Bianca, je strastno zašepetal in jo privel k sebi, »verjemi mi vendar!«

»Francesco, verjamem in zaupam ti,« je tiho odgovorila Benečanka. Intedaj so jo zares obile solze.

Princ je prijel zlati križ, ki ga je Bianca nosila na tenki verižici okrog belega vratu, poljubil ga je, potlej je pa svečeno dejal:

»Pri tem križu ti obljubim, da se bom poročil s teboj, takoj ko bom spet prost!«

Ko je naposled vstal s kamnitne klopi, ji je še enkrat obljubil:

»In da mi boš verjela, da te po nobeni ceni nečem izgubiti, Bianca moja draga, bom naprosil svojo ženo, naj te imenuje za dvorno damo.«

»Francesco!« je hvaležno dihnila lepa ljubica.

»In gospod Pietro Bonaventuri, tvoj mož, naj se kmalu zgasi pri meni. Menim, da je eden najzaslužnejših florentinskih plemičev.«

Poročne slovesnosti so trajale še ves teden. Polje so se visoki gostje z vseh strani spet vrnili domov.

Princ regent Francesco je ostal v Florenci. Njegova prva državniška dolžnost je bila, da je možu Bianche Cappellove, lepe dvorne dame, poveril častno in zaupno službo v svojem gosposdarstvu.

Zadovoljen je don Francesco ugotovil, da se obe ženski, pepelnato plava Avstrijka, nadvojvodinja Ivana, in zlatolasa Benečanka Bianca Cappello razumeta kakor pravi, ljubeči se sestri.

Umor na mostu

Kardinal in nadškof Ferdinand, mlajši brat princa regenta Francesca, je dobil od svoje svakinje, nadvojvodinje Ivane, važno sporočilo. V njem je bilo napisano, naj takoj odpotuje iz Rima v Florenco.

Tudi z dunajskega dvora je bilo započeno pisanje za Florenco že na poti. Naslovljeno je bilo na vojvodo Cosima, na dona Francesca de Medici in na nadvojvodinjo Ivano. V pismu so bila nedvomno zelo važna državniška sporočila, kajti prinesel jih je na dvor sam avstrijski poslanik.

Hkrati je pa v Poggia a Caiano tudi vojvoda Cosimo pisal svoji nad vse ljubljani snahi ljubezni in nasvetov polno pismo.

Ivanine tožbe, ki si jih utegnil slišati na vsakem voglu, so bile sicer različne, vse so imele pa isti pomen.

»Moj mož, princ regent don Francesco iz Florencie, me vara z Benečanko Bianco Cappellovo. Ne samo, da jo povsod javno odlikuje in ji celo v lastni hiši daje razna znamenja, varal me je že v začetku, ko mi jo je priporočil kot dvorno damo. Bila sem z njo dobra kakor z lastno sestro. Ona me je pa na najnižkotnejši način izdala in oslepila. Nesrečna sem in rada bi umrla. Pomagajte mi, pomagajte mi vsi!«

Kaj naj bi svetloval svoji nežnočutni snahi vojvoda Cosimo, ki ni bil ne slabši ne boljši od svojih sodobnikov! Zadržne čase je svojo staropansko ljubezen posvečal ljubki, mladi Florentinki, ki ga je prav pošteno držala na uzi.

Njegovo pisanje je bilo pisan venec samih laskavih fraz. Med vrticami ji je stari Don Juan svetloval, naj se kolikor mogoče lepotic in neguje, ako hoče obdržati srce nezvestega moža. Preljuba snaha naj bi vendar sprevidela, da je podarila življenje že dvema ljubkima deklicama in da on kot ded tako silno hrepeni po krepkem in zdravem vnučku, prestolonasledniku...

Bianca Cappello, nič drugega kot kratka epizoda! Kakor solnce, ki za temni vse druge zvezde, sije mlada nadvojvodinja nad nizkim florentinskim plemstvom.

Pomislite, Ivana, moja ljubljena hči,« je spretno nadaljeval stari lisljak, »da bo mlad, cvetoč medicjski potomec znova in za zmerom priklenil princa Francesca na vas!«

Medtem ko je vojvodo pisanje bilo še na poti, se je Bianca Cappello prvič resno sporekla s svojim možem.

Pietro Bonaventuri, po novem markide Carabas, je znal izrabiti vsako priložnost v svojo korist. Z Bianco sta kupila dve veliki rodovitni posesti na deželi. Pozneje si je kupil Pietro tudi lepo meščansko hišo nekaj korakov od palače Pitti; kje je dobil denar, je izdajala že bližina Medicejske palače.

Da bi svojo neodvisnost od moža kolikor mogoče ostro podčrtala, je vlekla Bianca nad vrati izobesiti samo en grb: veliki staromodni klobuk sredi sinjega polja, grb Cappellov.

Pietro je pa za svoj starodavni grb zahteval isto pravico. Kje je ostal rdeči meč sredi sinjega polja?

Florenca Florentincem in benečanski grb šele za florentinskim, je zahteval hišni gospodar. Toda tokrat se je domisljavi marki de Carabas ustel; njegova na videz tako ponižna žena je zelo mirno, a zelo dostojanstveno izjavila, da sta za Benetke oba samo še izvrženca in izgnanca in da samo še kot Florentinca, in sicer enakovredna Florentinca živita svoje novo življenje. Med Benečanko Bianco in Florentincem Pietrom torej ni nobene razlike več.

Nad vrati nove palače je ostal samo Cappellov grb.

Kmalu po tem prvem prepirju je sledil drugi, ki pa ni bil več tako nedolžen:

V dolgem, temnordečem, staroflorentinskem ogrinjalu, z barunasto čepico na črni kodrih in s krinko na obrazu, je hitel don Francesco kakor že tolikokrat poprej, k svoji lepi ljubici. Previdno se je v mraku splazil skozi vrta vrata v Bonaventurijevo hišo.

Dalje prihodnjič

POKOPANA LJUBEZEN

Napisala L. Neumanova

cigaretnega dima so jo opazovali bežni pogledi in jo božali, ne da bi se zmenili zanjo. Med marmornatimi mizami je odšla nazaj na svoj prostor. Spotoma je premišljevala, ali ima dovolj denarja, da bo plačala račun.

»Mala skodelica kave in dva roglička...« Rekla bom, da sem pojedla

samo eno pecivo. Še en šiling imam. In domov pojdem peš — saj je tako in tako vseeno.«

Seveda je bilo vseeno. Mati jo je pričakovala šele okoli dvanaestih. Izgovorila se je, da pojde v gledališče. Misel na mater je v njej še stopnjevala nezadovoljstvo in ji zbuja la moreče obžalovanje. Bolečina jo je zbadala in vrtala v njej in ni našla izhoda. Čutila se je tako mučno osamljeno. Mati, ki ji ni mogla zaupati zapuščene, zapravljenega življenja, ki ji ni mogla povedati, da ne more dobiti službe, ki se z njo ni mogla pomeniti, koliko skrbi ima za denar in za frizuro, in za edino, že trikrat predelano, pa vendar še »dobro« obleko.

Samo Janez je še bil, ki je bil vsebina in smisel njenega življenja, upanje na prihodnost, luč sedanjosti, slastna pozaba, hrepenenje, uspavalno, omotica, sladkost, bolečina, strast — in trpkost...

Ali je bila to ljubezen? Anita ni vedela. Strmela je skozi okno. Zunaj je deževalo. Majhne curkajoče deževne kaplje in njene solze so ji jemale vid. Roke so ji ležale na mizi, ljubke ozke ženske roke, ki jih je sama negovala. Z rokami je tja-

Sovražnik sem kašlja, zime

bonbon
mi je
ime.

vdan božala temnomodro torbico, ki je imela v njej puder, črtalo za ustnice, rdečilo za lica, črtalo za obrvi in en šiling. Puder, črtalo za ustnice in druge stvari so bile že čisto nujni predmeti v mali modri torbici. Aniti so se zdeli časi, ko so ji starši lepoticenje prepovedali, že silno daleč. Čutila se je že čisto doraslo in je šla preko tega. Trudno in trpko. In vendar ima šele osemnajst let.

Solze so ji tekale po barvanih licih in so neovirano pustošile in ji kapljale v naročje temnomodre obleke, ki je bila nekoč rožnata. Tudi klobuk, ki ga je dala na glavo, je bil že večkrat predelan, toda Anita ga je s svojimi spretnimi rokami vselej ukrojila po najnovejši modi. Bila je preprosta, pa vendar ljubka mala dama. Obrsala si je oči in poklicala natakara. Ločila se je od zadnjega šilinga, potem je pa odšla ven, na dež, v meglo, v hladni mrak.

Počasi je šla med množico, hitečo mimo nje na široko glavno cesto. Imela je toliko, toliko časa... Iz navade se je ustavila pred neko izložbo. Čevlji. Vitki, lepi, bleščeči. Ozke ravne noge so se ji napele. Nad vso vrtajočo bolečino, nad vsem skeletnim, glodačojim razočaranjem so njene mlade oči uživale pri pogledu na vse te stvari. Občutek nesreče je popustil, zmagal je njen zdravi optimizem. Njeno malo vetrnjaško srce se je v trenutku potolažilo. Ze se je veselila četrta, kakor se je bila domenila po telefonu, in je mislila na izgovore, ki so zveneli tako neverjetno. Bila je otrok sedanjosti in v čustvenih stvareh ne preveč razvajena. Vse njeno hrepenenje se je že zgostilo na ljubkih večernih čevljih iz zlatega usnja, ki so zapeljivo bleščali v svitu luči. Čisto zatopila se je bila vanje in samo tu pa tam je še ušla katero besedo. Na uho ji je udaril znan glas. Nekdo je nekaj govoril in tudi »ljubljena« je dejal, potem je glas spet zamrl.

Bleščeča izložba ji je zaplesala pred očmi, luči so ji zamigljale. Pri zvoku tega glasu se je Anita zdrnila. Z iztegnjeno roko je iskala držaj in se je s tresočimi se usti in bledim obrazom obrnila za parkom. Saj to je bil vendar Janez, Janez, ki je znal tako mehko reči »ljubljena«.

Bolečina je bila skoraj neznoša. Anita je hotela zakričati, na ves glas in brezobzirno zaklicati, pohiteti za njima in jima izpraskati oči, hotela se je vesti brezumno, obupano, divje in narediti nekaj, karkoli strašnega... Toda naredila ni ničesar. Minute so potekale, parček je bil že zmrznal, neke daleč in Anita je še zmerom stala. Deževalo je nanjo, ji močilo njen blede obraz, plave lase in modro ročno torbico. V čevljih ji je šklopotala voda, mraz se je plazil po njej. Vsa se je tresla.

Nazadnje se je odtrgala od bleščeče izložbe in je šla naprej, kamor koli pač. Strahovita praznosta je bila v njej in vsi občutki, ki so jo gredili in jo navdajali s sovraštvom, so ugasnili. Šla je in je nosila s seboj svojo prvo, ubito ljubezen.

Za seboj je zapustila luč in cestni hrust in je nezavedno zavila k prekopu, kjer sta prežala mrak in mraz. Most je ležal črn kakor zlobna prihuljena žival nad svetlikajočo se vodno gladino. Lahno se obotavlja, je stopila Anita k ograji. Njen mladi obraz je bil videti nekam začuden. Njej sami se je zdel iznenadnost njenega sklepa, ki ga prav za prav niti bilo ni, nepojmljiva. Več radovednosti in smejočega se strahu je ležalo v njenem pogledu, ko je gledala v vodo. Tako lepa je bila veriga rumenih mežikajočih luči, ki so z brega odsevale v zrcalni vodni gladini. Iznenada je opazila, da jo zebe. Dvignila je roko, da bi si popravila mokre lase na čelu, in dotik njene gladke kože jo je odvrnil in jo iz bolestone otopenosti povlekel nazaj v resničnost. Stopila je pod ulično svetilko in je brskala po torbici. Blazinica za puder jo je nežno toplo božala po licih in zrcalo ni kazalo niti sledu o kakšni prestani boli.

Tedaj je Anita krenila počasi nazaj v bučno vrvenje razsvetljene ceste, obotavlja se in neodločno. Mlado

(Nadaljevanje na 8. strani)

Banka Baruch

11. Rue Auber, PARIS (9e)

Odpremilja denar in Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršni vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Holandija: št. 1458-66. Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

SISTOM
PASTA
ZA ZOBE

Po priporočilu
naših zobozdravnikov

Dobi se povsod!

TEDNIKOV TEDENSKI LEKSIKON

USA : Japonska

Koliko je vredna ameriška vojna mornarica? Natanko 1.100.000 ton: 15 oklopnih, 4 matične ladje za letala, 17 križark prvega in 10 drugega reda, 200 rušilcev in 88 podmornic. K temu pride prav v kratkem še 260.000 ton ladij, ki so v delu: 3 matične ladje za letala, 2 križarki prvega in 9 drugega reda, 51 rušilec in 12 podmornic. To bo dalo skupaj 1.360.000 ton, le za spoznanje manj od angleške vojne mornarice.

Koliko je vredna japonska mornarica? Okoli 800.000 ton: 9 oklopnih, 5 matičnih ladij za letala, 13 križark prvega in 25 drugega reda, 119 rušilcev in 62 podmornic.

Kljub temu bi bila USA, če bi napovedala vojno Japonski, na slabšem kakor njena nasprotnica, kajti le približno dve tretjini njene mornarice bi mogli v japonske vode. Zato bi si bili takrat obe vojni brodogradništvu enakovredni, toda Japonci bi bili zaradi bližine svojih oporišč mnogo na boljšem. To je tudi — poleg „businessa“ — glavni vzrok, da kažejo Združene države nasproti japonskemu izzivanju na Kitajskem tolikšno potrpežljivost.

Romunske manjšine

Romunija je za kakšnih 20% večja od Jugoslavije (295.000 km²) in ima tudi za kakšnih 20% več prebivalcev (19 milijonov). Med temi je kakšnih 13 milijonov Rumunov in nekako 6 milijonov manjšin. Hkrati s Poljsko in Češkoslovaško je Romunija tista evropska država, ki ima največ narodnih manjšin. Najmočnejša manjšina so Madžari (1.500.000), za njimi pridejo Židje (850.000), sledijo jim Nemci (780.000), Ukrajinci (720.000), Bolgari (350.000), Turki (250.000) in Rusi (150.000). Manjše manjšine tvorijo cigani, Poljaki, Srbi in Čehoslovaki (vseh skupaj je okrog 40.000). Romuni so po mednarodnem pravu za znano saintgermansko mirovno pogodbo o zaščiti narodnih manjšin (10. septembra 1919) dolžni varovati narodne manjšine. Romunske manjšine so prav tako kakor jugoslovanske in češkoslovaške pod varstvom Zveze narodov. Romuniji so pa v mirovnih pogodbah (pariška manjšinska pogodba 9. decembra 1920) naložili še posebno dolžnost: morala je vsem v Romuniji živečim Židom, ki se niso mogli izkazati z nobenim državljanstvom, podeliti romunsko državljanstvo. Ta določba je pa Gogovi stranki in Cuzu trn v peti, saj zahtevata ukinitve te mednarodnopravne obveznosti in pregled vseh državljanstev, ki so jih na tej podlagi Židje dobili.

Romunska ustava iz leta 1923. je moderna in svobodoljubna, v praksi ni pa nikoli prišla do veljave. Ta ustava odreja enakost vseh, krščanski nacionalci bi pa hoteli, da bi ustava dajala prednost Rumunom pred vsemi drugimi narodi. V Romuniji nimajo smrtni kazni (razen ob času vojne po vojaškem kazenskem pravu), krščanski nacionalci pa zahtevajo, naj jo spet upeljejo.

Angleška armada

zadaja angleškemu državljanu velike skrbi, ker se prijavlja zanj preveliko prostovoljcev, čeprav jih dobro plačajo. Velika Britanija je med vojno sicer uvedla splošno vojaško dolžnost, toda kmalu po sklenitvi miru jo je spet preklicala in se vrnila k svojemu predvojnemu sistemu, t. j. h kombinaciji poklicnega in milicijskega vojaštva. K redni armadi spada stalna vojska z rezervno in dopolnilno rezervno. Pol stalne vojske, kakšnih 100.000 mož, služi v domovini, druga polovica pa v kolonijah. Čete se glede službovanja doma in v kolonijah menjavajo. Vojaški rok v redni vojski traja 12 let, t. j. 7 let v aktivni službi, 5 let pa v rezervi. Dalje imajo Angleži še tako imenovano teritorialno armado, t. j. milico iz prostovoljcev. Milicijski so dolžni služiti štiri leta, a ne samo doma, ampak tudi v kolonijah. Težišče obrambe britanskega imperija pa ni v kopinski vojski, temveč v mornarici.

V vlak

Ne več mladi in nič kaj prijazni gospod Godrnjač sedi nasproti majhnemu otroku, ki venomer joka in ihti. Godrnjač nekaj časa posluša, potlej pa zagodrnja:

»Menda nima smrkovec kakšne nelezljive bolezni?»

»Veseli bi lahko bili, ako bi imeli njegovo bolezen,« odgovori otrokova mati strupeno. »Zobe namreč dobiva.«

Predolgo

Oče: »Majda naj le še počaka s poroko, saj se nič ne mudi. Kar mirno naj čaka, da se bo našel zanjo pravi mož.«

Mati: »Res ne vem, zakaj naj bi tako dolgo čakala, saj tudi jaz nisem.«

Po članku Whitneyja Boltona v reviji »The New York Woman« (Newyorška žena).

Kako postaneš filmska zvezda

Osemdeset milijonov nemirnih Američanov gre vsako nedeljo v kino. Tam kaj sede v temnih dvoranah in se čudijo, kako morejo biti vse ženske na platnu tako lepe, tako enolično lepe. Hrepene in žele si, da bi bili tudi sami tako popolni in pogosto se temu ali onemu izvirje iz prsi vzdih zavisti.

Praktičnejši med njimi pa tudi ne pozabljajo na milijone, ki jih služijo ti ljubljenci sreče, in si na tihem žele, da bi tudi sami živeli tako neskrbno kakor očarljive zvezde s platna. Otrpne se takšnih želj, dragi rojaki! Res je, da dobivajo zvezde lepe plače, toda njihovi izdatki za lepoticenje in davki na zabave in dobičke jim požro lep del njihovih bajnih plač. Tudi tedaj, ko ne filmajo, jim življenje ni posebno rožnato, saj zmerom drhte, kakor drhti preplašen pes pred novimi zahtevami svojega gospodarja, ki je svoj žival žrtvoval za vivisekcijo (raztelesenje pri živem telesu).

»Iskalci talentov«, strokovnjaki za lepoticenje in operaterji se navadno s skupnimi močmi vržejo na sleherni novo »blago«, ki ga je kupil studio, in ga skušajo do zadnje žilice proučiti.

Zaganje zdravih zob

Prvi predmet »napada« so zobje. Niti en človek med 100.000 ljudmi nima brezhibnih zob. Morda štrli zob samo za bore desetinko milimetra iz ravne vrste drugih zob, toda kadar projekcija filmski aparat na platno v takšni neizmerni velikosti, se na prvi pogled neznačajna luknjica poveča v duplino, ki bi vanjo lahko zavozil Fordov avto, neenaki zobje so pa videti kakor kup velikanskega kamenja.

Ni važno, ali so zobje zdravi. Glavno je, da stoje v brezhibni ravni vrsti. Novo igralko pošljejo navadno najprej k izurjenemu zobnemu zdravniku, ki ga izbere studio. Zobozdravnik žaga zobe tako dolgo, dokler ne ostanejo od njih samo še ozki vršički, in te prevleče nato s plastjo belega lošča (emajla). Če so pa zobje tako neenaki, da posamezni zobje štrle iz vrste, jih zdravnik kratko in malo nad korenino odseka, omrtni živce in natakne na te skrbine umetno zobovje.

Te operacije uničijo naravno značilnost ust in zob, izrazitost obraza izgine, namesto nje se pa pojavi na igralkinem obrazu »zvezdna« brezizraznost.

Nekatera dekleta, ki jim je namenjena filmska slava, se sicer utegnejo upreti takšnim zobnim operacijam. To so navadno tiste igralke, ki imajo za seboj že doberšen kos slavne poti kot neke znane gledališke igralke in tako tudi dovolj ugleda, da lahko preprečijo sleherni popravljanje svojih zob. V takšnih primerih uporabljajo milješe pripomočke. Na zobe jim na primer natikajo prozorne celuloidne zobe, napolnjene z glazuro. Te zobe lahko igralke po mili volji natikajo in snemajo.

»V enih samih ustih sem izžagal in plombiral dvanajst zdravih zob,« mi je sočutno zaupal neki newyorški zobozdravnik. »Kaj mi je kazalo drugega? Dekle je po vsaki ceni hotelo postati filmska zvezda in nisem se je mogel otresti!«

Ravno ta zobozdravnik je odsekal neki igralki tri zdrave zobe, ker je morala imeti tako izmalčena usta za neko komedijo.

Za popravilo nedostatkov pri zobeh filmskih igralk bi zadoščala kajpak tudi navadna ortodontija, toda to bi predolgo trajalo, hkrati bi morale pa igralke nositi čez zobe pritrjeno žico. Za to seveda ni časa, igralke pa tudi ne morejo imeti povezane zobe kakor rahitični otroci.

Za malčenje zdravih zob pa delajo celo drago plačujejo. Ako ne plačajo one, plačajo pa njihovi agenti. Če agent upa, da bo njegova varovanka postala slavna zvezda in da bo z njo tudi on zaslužil lepe milijone, potem pač ne stiska pri denarju za popravilo zob.

Včasih pripravi pa studio bodočim zvezdam in njihovim agentom kaj neprijetno presenečenje. Zgodilo se je, da so agenti izdali za popravilo zob svojim varovankam težke denarce, a ko so bili zobje v redu, se je studio nehaj zanimali za igralke. Pred kratkim je neki agent ves razburjen telefoniral nekemu zobozdravniku, naj takoj preneha žaganje in popravljanje zob njegove igralke.

»Studio se namreč ne zanima več zanj,« je zaklical v telefon, »počakati morate, da dobim zanj kakšno drugo družbo!« Kakšen obraz je naredilo dekletu s polovico izžaganih zob v ustih, si lahko mislimo...

Na vrsti so lasje

Za zobmi pridejo na vrsto lasje. Oskar Surlin, bivši »detektiv talentov« pri Paramountu, eden najslavnejših strokovnjakov za odkrivanje filmske

lepote, celo tam, kjer bi je najmanj pričakovali, je izjavil, da so lasje najvažnejši pripomoček za doseg skladnosti.

O tem bomo še govorili. Najprej naj vam samo povemo, da je morala ena najdražestnejših in najljubkejših hollywoodskih plavalask — po naravi črnolaska — trikrat na teden obarvati svoje lase pri frizerju. Vsakokrat se je zamudila s tem tri ure. Vsak teden je morala torej samo barvanju svojih las žrtvovati devet dragocenih ur, ki se niso nikoli več vrnille. Ali bi torej še radi postali filmska igralka?

Vitka linija in stradanje

Za tezo filmskih igralk je kljub nekoli svobodnejšim oblikam še zmerom merilo Mae Westova, ki kakor mora noč in dan pritiska na velike in manjše zvezde. Filmske igralke se morajo od pričetka svoje filmske poti zavedati, da neusmiljena kamera vsakemu telesu na sliki prida še okrog pet kil. Dekle, ki tehta v resnici 52 kg, je videti pred kamero, kakor da jih ima 57. Tip obraza in života lahko sicer nekoliko omili to razliko, vendar ne dovolj.

Barva kože nima s tem prav nič opraviti, pa tudi frizura ne more ničesar spremeniti. Pomagati ne morejo niti izžagani zobje; edini pripomoček je samo resnično znižanje telesne teže.

Režiserji, ki dele vloge, so navadno precej brezobzirni; v velikanskem studiu imajo ogromno dela in le malo časa za pojasnjevanje. Če v ponedeljek režiser telefonira neki igralki: »Filmat pričenmo prihodnji ponedeljek ob devetih dopoldne, do tedaj shujšajte tri kile,« misli to dobesedno in igralka se mora treh kil odkrižati kakor ve in zna.

Ako je igralka, ki o njej govorimo, že slavna zvezda, se združijo izkušeni zdravniki, strokovnjaki za endokrine žleze, in učitelji za telovadbo in ji pomagajo, da se brez škode odkriža usodnih petih kil. Če je pa igralka še le začetnica, se ji mora odkrižati, kakor pač najbolje ve in zna — ali pa izgubi službo.

Z dieto ravna navadno zelo oprežno, a le tedaj, če gre že za slavno in drago zvezdo. Hujšanje začne s preiskavo žlez, potlej pa ugotove, kako bi najbolje omejili hrano in katerim je

Pri kuhanju juhe so iznašli steklo

Ob ustju polestinske reke Belus so davno pred Kristusom feničanski trgovci prevajali natron (karbonat naravnega sode). Napočil je večer; trgovci so razpeli šotore in zanetili ogenj. Ker je za ognjišče primanjkovalo kamna, so trgovci razmetili po pesku velike kose natrona in nanje postavili svoje lonce.

Ko so povečerjali, so se podali k počitku in pustili, da je ogenj sam ugasnil. Zjutraj jih je pa čakalo nenavadno presenečenje. Natron je izginil, namesto njega je pa ležala na tleh vlečna, lepljiva snov. Ko se je shladila, je postala trda, prozorna in lomljiva. Možje so si jo podajali iz rok v roke in so pričeli premišljevat, kako neki se je ta čudež zgodil. In opazili so, da je hkrati s natronom izginilo tudi nekaj peska.

Pod učinkom ognja se je bil natron raztopil in se pomešal s peskom. Tako se je rodila steklarska industrija.

Šele poznejši rodovi so se pa seznanili z umetnostjo litja, naplivanja, oblikovanja in brušenja stekla. V feničanski prestolnici Sidonu, pa tudi v mestu Tiru, so bile velike in slavne steklarne. Med širše sloje je pa steklo prišlo šele v zadnjih stoletjih.

Shakespeare se je dvakrat zmotil...

Slavni angleški pesnik in dramatik Shakespeare se je v svoji sloviti tragediji »Othello« dvakrat zmotil...

1. Mavri niso črni, ampak imajo le temnorjavo nadahnjeno polt.

2. Otelo sploh ni bil Maver.

Ko so brskali po zgodovinskih zapiskih, so ugotovili, da je bil Otelo be-

Vsak

nima toliko denarja, da more potovati v kopališče

Toda vsakdo

bi moral dati za zdravje letno 100 — 150 dinarjev in piti mesec dni mesto druge vode samo našo znamenito:

Radenski zdravilni vrelec
onega z rdečimi srci iz
Radenskega zdravilnega
kopališča Slatina Radenci
(pri Mariboru)

Zahtevajte gratis prospekt!

dem bi se zvezda lahko odpovedala, ne da bi pri tem trpeli njeno zdravje in njena moč. Zvezde pozneje tudi vsak dan tehtajo in kmalu se igralci loti huda živčnost, ki jim prav uspešno pomaga pri hujšanju.

Neverjetno je, koliko in kaj vse žrtvujejo nespametne ženske za filmsko slavo. Neko deklet je hotelo k filmu in da bi hitro shujšala, je požrla gliste. Danes je je samo še kost in koža.

Operacije ušes, nosa in ust

S posebnimi pričeskami opravljajo hollywoodski strokovnjaki visoko čelo in dolg vrat. Ušesa obrežejo in prišijejo h glavi, posebno če so velika in štrleča.

Velikansko skrb prizadevajo filmskim strokovnjakom usta. Znotraj so zobje, ki jih je treba najprej »ukrotiti«, nič manj važne pa niso ustnice. Neprimerna usta so uničila kariero že marsikateri mladi, talentirani in drugače lepi igralci.

Ako usta niso brezhibna, jih mora popraviti rdečilo; lahko jih podčrta — spomnimo se na Joan Crawfordovo — ali pa zakrije, kakor pri ljubki Margareti O'Sullivanovi. Ako je to še premalo, je treba popraviti usta z operacijo. Prebujno zgornjo ustnico omilijo tako, da izsekajo pod nosom nekaj mesa, kotičke ustnic pa oblikujejo z okrepljivjo mišic. Vse te operacije so sicer majhne, vendar pa zelo boleče.

Nos je še najmanjši filmski problem, kajti lepotni strokovnjaki ga obrezujejo in oblikujejo kakor mi svinčnike. Široke nosnice stiskajo, ozke pa raztezajo.

Mlada lepota bi rada postala filmska zvezda. Poskusi naj, seveda le, če ji je vseeno, ako jo raztezajo, valjajo in gnetejo maserji, ako ji izžagajo najlepše zobe, ji prebarvajo lase, obrežejo nos, izsekajo košček ust, zašijejo ušesa h glavi in jo sestradajo.

Samo ene stvari ji ne bo mogel nihče popraviti in zabrisati: če ima premajhno mrežnico in če se vidi preveč belečnice, ji ne pomagajo ne stradanje, ne naočniki in ne plastične operacije. Operaterjem ne bo všeč in njena vrednost bo globoko padla. Na koncu vseh muk ji bodo dejali: »Tako smo se mučili z vami, in zdaj pogledajte, kakšni ste!« (n)

neški vojak, po imenu Maurizio Otelo. Pozneje je odšel na Ogrsko in tamkaj so pisali njegovo ime Otelo Maurizio, ali skrajšano: Otelo Maur. Ta okrajšava je — sicer opravičljivo — zapeljala v zmoto velikega Shakespeara.

Otelo je bil torej nedvomno belec,

Sladkor iz ogljikovega dvokisa

Iz Londona poročajo, da se je Baily, nekdanjemu profesorju za anorgansko kemijo na liverpoolski univerzi, po dolgih poskusih posrečilo z obsevanjem modre in rdeče luči spremeniti ogljikov dvokis in vodo v sladkor in škrob. Tako je profesor naravni proces ponovil po umetni poti; temu umetnemu procesu je učenjak nadel ime fotosinteze ogljikovih hidratov.

Znano je, da sta sladkor in škrob izmed vseh snovi, ki jih iz rastlinskega sveta pridobivamo, najvažnejši hranilni snovi. Praktična uporaba tega postopka za hranilno industrijo pa zaradi velikih stroškov pri umetnem procesu še ne pride v poštev.

Med v cvetličnih in v naših čašah

Med je v cvetličnih čašah v obliki sakharoze ali trsnega sladkorja in je kot takšen za naše želodce težko prebavljiv. Čebele, te pridne in koristne živalce, nam torej naredijo veliko uslugo, ko spremenijo sakharozo v glukozo, to je v grozdni sladkor. Ta sladkor lahko nemoteno prebavimo, hkrati je pa tudi zelo redilen.

Čebela si nakupi cvetlično sakharozo v posebnem predalcu, tamkaj jo pa s pomočjo posebnih žlez spremeni v glukozo. Po tej »predelavi« lahko med brez škode jemo.

Niagara ni največji slap na svetu

Napak meni, kdor misli, da so Niagarski slapovi največji na svetu. Največji slap na svetu nimajo v deželi rekordov, v Ameriki, ampak v južni Afriki; to so Viktorijini slapovi. Ti slapovi so dokaj večji od Niagarskih. Le primerjajte številke:

Niagarski slapovi so visoki 50 m in široki — severno-ameriški in kanadski skupaj — 1.241 metrov.

Viktorijini slapovi so pa visoki 122 metrov in široki 1.686 metrov. Te številke dokazujejo, da so Viktorijini slapovi skoraj trikrat večji od Niagarskih.

Najbrže še ne veš...

...da bodo listine, pisane z našim črnolom, čez sto let toliko ko nečitljive, ker bo črnilo obledelo;

...da je na leto po vsem svetu 30.000 potresov in da le 50 od njih povzroči večjo ali manjšo škodo;

...da je v kubičnem kilometru morske vode 32.000 do 64.000 kg zlata, vrednega do 3 milijarde din;

...da imajo v Angliji državen davek na grbe in podobne zunanje znake plemiškega dostojanstva;

...da je tenka pajčevina nitka spletena iz več kot 4000 drobcenih, vrvic;

...da zrase človeški noht vsako sekundo za 0,000.000.002 metra, t. j. približno za 1 mm na teden;

...da pri igri z dominami lahko zaigramo 284 milijard 528.211.840 različnih kombinacij;

...da živita danes na naši zemlji nekako dve milijardi ljudi: 1 milijarda 103 milijoni v Aziji, 506 milijonov v Evropi, 252 milijonov v Ameriki, 142 milijonov v Afriki in 9 milijonov v Oceaniji.

Nič ti ne bo hitreje ušlo iz spomina kakor teh nekaj zanimivih, a nepotrebnih števil.

Najmanjše in največje knjige na svetu

Kakor na vseh področjih, naletimo tudi pri knjigah na prave, pravcate knjižne »orjake«, po drugi strani pa na knjige, ki niso večje od srednje velike poštne znamke.

Tako ima tibetansko ali tandžursko sveto pismo 108 zvezkov po 10.000 strani, vsak zvezek tehta pa 4 kg 400 gr. V londonskem britanskem muzeju si lahko ogledamo zemljevid, ki ga je bil dobil v dar Karol II. in ki je 1 m 65 cm dolg in 1 m 15 cm širok. Zlata knjiga države Dakote na svetovni razstavi v Čikagu leta 1893. je tehtala 79 kg 380 gr. Neka druga knjiga na isti razstavi je bila pa še večja od te; tehtala je 130 kil in je imela 2790 strani.

Kajpak naletimo v svetovni zbirki knjig tudi na nenavadno majhne knjige; tako je ilustrirana zbirka pesmi perzijskega pesnika in matematika Omara Kajama tako majhna, da jo utegnemo pokriti z dvodinarskim novcem. Neko sveto pismo, tiskano v Londonu 1896. leta, meri 45×30 mm in ima 876 strani in 27 slik. Neko drugo sveto pismo, ki ga je izdala leta 1883. oxfordska univerza, je pa še manjše od navadne pisemske znamke.

Ze v 17. stoletju so poznali knjige, nič večje od današnjega tramvajskega listka. Zdaj pa imamo že pravcate knjižnice samih takšnih drobcenih knjižic. (»Marianne«, Pariz)

Redna stolica

Leopiltule

Oglas reg. S. Br. 31470 dne 24. XII. 1935.

Inteligentno vprašanje

Povej mi, koliko popiješ — pa ti bom povedal, kdo si

V gostilni so sedeli trije zakonski pari. Dame so malo pile: Ivana 1 kozarec, Marija 3, Julija 4. Zato so bili pa njihovi možje bolj žejni. Peter Čorba bi sicer rad pil, pa si ni upal več kakor njegova žena. Janez Suša je popil dvakrat toliko kakor njegova boljša polovica, Nace Zolna je pa pospravil kar štirikrat toliko pijače kakor njegova žena. Ko so plačevali, so videli, da so udušili nič manj ko 29 kozarcev.

Kaj menite, ali bi iz použite pijače lahko dognali rodbinska imena Ivane, Marije in Julije?

Odgovor na inteligentno vprašanje

v prejšnji številki:

Koliko tehta Eifflov stolpič?

Model je 1000krat nižji od pravega stolpa in ker je narejen natanko po velikem, sta tudi njegova širina in dolžina tisočkrat manjši. Geometrija nas uči, da je razmerje tež dveh podobnih teles, katerih višini (ali dolžini, širini, premera itd.) sta v razmerju $n : a : a$, kakor $(n : a : a)^3$, t. j. n^3 . V našem primeru je $n = 1000$, razmerje tež je torej $1000^3 = 1000 \times 1000 \times 1000 = 1$ milijarda. Model je torej milijardo krat lažji od pravega stolpa. Ker tehta Eifflov stolp 9 milijonov kil, t. j. 9000 milijonov (ali 9 milijard) gramov, bi tehtal 30 cm visoki model samo 9 gramov. Sestavljen bi bil iz tako tenkih žic, da jih sploh ne bi bilo moči izdelati.

Vsakdo, kdor čita »Družinski tednik«

mora priznati, da vidi v njem stremitev, je po izboljšanju in napredku, da vsestransko ustrežemo našim čitateljem. Če ste torej z »Družinskim tednikom« zadovoljni, povejte to vsem svojim znancem in prijateljem, če pa niste zadovoljni — povejte samo nam.

PO TRNJEVI POTI

Po nemškem izvirniku priredila K. K.

22. nadaljevanje

»Da, Julija, bolje je, da ne lažeš, ampak da mi vse priznaš. Še vse bo lahko dobro. Prosim te, Julija, povej mi vse. Dovolj, da se z njim pogovorim. Čeprav s težkim srcem, sem vendar pripravljen, da ti vse odpuštim. Že kot otrok si izgubila mater, a teta Frida si ni znala pridobiti tvoje ljubezni. Nikoli te ni nihče razumel in postala si tako samosvoja. In nemara prav zato tudi nisi imela poguma, da bi teti Fridi rekla: »Ljubim in ljubljena sem!« Spoštoval bom tvoje zaupanje in ti bom pomagal. Samo izpovej se mi, Julija! Povej mi, kdo je on? Tako vendar ne more iti dalje. To je nečastno zate in zanj!«

Stopil je tik k njej in jo pobožal po laseh:

»Govori vendar, Julija, daj, govori!« je rekel proseče.

»Ne morem! Ne morem! Pusti me!« je vzklila in se otresla njegovih rok.

Z zbeganimi očmi je blodila po sobi, kakor ne bi vedela, ali bdi ali sanja.

»Ne moreš?«

»Ne! Ne!«

In udarila je v nervozen smeh.

»Daj mi pahovko! Rada bi šla!«

»Ne, ne boš šla!« je odločno vzklila, razdražen zaradi njenega smeha.

»Ne uideš mi! Kot hišni gospodar ne morem dopustiti, da bi s prstom kazali za teboj. Govori torej!«

Takrat je stopila predenj z vzdignjeno roko, kakor da bi hotela zasramovanje masčevati z udarcem.

»S prstom da bodo kazali za me-noj?« je hripavo zavpila.

Zgrabil jo je za roko in ji jo je čvrsto stisnil. Na Julijinem mrtvaškosklednem obrazu je opazil zlovesč izraz.

»Spametuj se vendar! Saj si nosila to pahovko pred nekaj dnevi. Videl sem te v njej, ko je imel Fricko predavanje. Ali se nemara motim? Da ali ne? Če rečeš ne, potem bom naprej poizvedoval, čigava je ta pahovka. Reci: da ali ne?«

Izenadna je pobešila glavo.

»Ta pahovka je moja,« je spre-govorila komaj slšno.

»In kdo je bil pri tebi?«

»Tega ne morem povedati!«

»Torej nočeš priznati?«

»Ne!«

Tedaj ga je zgrabila jeza.

»Nikoli ne bi mogel verjeti, da boš zašla na slaba pota!« je ogorčeno vzklila. »Kar pojdi! Nič več te ne maram videti!«

S pahovko v rokah je strto odšla iz sobe. Šele med vrati je vrgla glavo kvišku in se zvrnila.

Z odločnimi koraki je odšla iz hiše. Z zadržanim dihom je po vr-tu dospela h Krautnerjevi vili in je vprašala po Fricku. Bil je doma. Našla ga je na divanu; čital je in kadil cigareto. »Ko je zagledal sestrim blede a odločni obraz, se je zdrznil.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal in vstal.

»Pri priči pripravi svoje kovčge in odpotuj!« je rekla, komaj pre-magujoč se, da je ostala mirna.

»Zakaj vendar?«

»Ker ne maram, da bi še dalje hlinil dostojnega moža. Vse vem! Z Zinko si imel sestanek. Videli so te!«

Začudil se je, toda bledica na njegovem obrazu je jasno pričala, da je bilo tako.

»Hudiča, in kaj je zdaj?« je jezo zagodrnjal. »Sicer pa, kdo me je prav za prav videl?«

»Mirko!«

Kratko se je zasmel.

»No, potem je pač vsemu konec! Kako pa doktor prav za prav ve, da je bila to Zinka?«

»Saj tega ne ve!«

»No, zakaj pa potem takšno tar-nanje?«

Prestrašeno ga je pogledala.

»Mirko misli, da sem bila jaz s kakšnim...«

Glas ji je zamrl v grlu.

»Saj to je prekrasno! In ti si ga, upajmo, v zmoti pustila?«

»Da,« je rekla s tresočim glasom, »kajti ne bi mogel prenesti, da ga Zinka tako nesramno vara.«

Fricko se je zvrnil.

»Nesramno? Ne, predraga sestra, ti tega ne razumeš in zato ti tudi ne dovolim, da bi obsojala! Mno-go si naredila, da si krivdo vzela nase. Hvaležen sem ti za to in ti tega tudi nikoli ne bom pozabil, samo Zinke nikar ne obsojaj! Na mojo prošnjo je prišla v vrtno uti-co, da bi se lahko nemoteno pogo-varjala o tem, kako se bo razvi-

jala najina prihodnost. Ljubi me in namerava se od Mirka ločiti. To je vse!«

»Ljubi te?« je vprašala mladen-ka in pred očmi se ji je zameglilo. »Saj to ni res, tega ni mogla reči, in če je, potem ji je kar tako ušlo z jezika. Fricko, ti moraš proč, še danes, če si poštenjak! Tvoje stva-ri pošljem za teboj. Zinka bo prišla k pameti, vem... tak pripravi se vendar, čas hiti!«

Z vročino roko je vzela njegov klobuk in povrnila.

»Nikar se ne razburjaj!« je re- kel počasi. »Vse gre svojo določeno pot. Odpotoval bom, kadar bo pri-šel čas in kadar se bodo razmere razčistile.«

»To imenuješ svojo določeno pot?« je kriknila in z bliskajočimi očmi stopila predenj. »Ali je prav, da tako doberemu in plemenitemu možu uničiš njegovo srečo?«

»To je plačilo!« je odgovoril in si prižgal novo cigareto. »Speljal mi je zaročenko. Kako je to naredil, ne vem. Vsekakor pa pod krinko poštenjaka, ki jo je slučajno oble- kel. Sicer je pa prišlo plačilo sam- po sebi. Zinka mi je priznala, da se je v njej že pri prvem sreča- nju zbudila stara ljubezen.«

Julija se je z nemo kretnjo obr- nila, da bi odšla. Najrajši bi bila umrla.

»Kam vendar greš?« je zaklical za njo. »Svetujem ti, ne delaj ne- umnosti, sicer...«

»K Zinki grem!« je zamrmrala.

Pozneje ni več vedela, kako je prišla gor v Zinkin budoar. Stis- nila je zobe in ustnice. Sklonjen nad Zinko, je stal poleg njene po- stelje Mirko. Zinka si je z robcem zakrivala obraz. Prevarani mož je skrbno povpraševal po zdravju že- ne ki ga je izdala. In ko se je obrnila, da bi odšla, je slišala, kako ji je poklical Zinkin mali ljub- ljencek.

V strahu se je hotela obrniti do gospe Minke, toda premislila se je, kajti ta ženska bi pri priči spravi- lila vso hišo na noge. In potem ne bi bilo nobene možnosti več, da bi se storjena krivica popravila, in njegova sreča bi bila za zmerom uničena. In vendar! Nekaj se je moralo zgoditi! Izenadna se je do- mislila starega Krautnerja in od- hitela je k vratom.

»Kam vendar greš?« je zdajci zaklicala za njo gospa Minke. »Po- nočnjaki pri nas niso moderni, gos-podična! Dekleta iz naše hiše so zvečer doma!«

Gospa Minke je stopila pred Ju- lijo, ji pred nosom zaklenila vrata in spretno vtaknila ključ v žep. Tedaj je Julija vedela, da je stara gospa naredila to na Mirkov ukaz, da se bodo še drevi pogovarjale služkinje v kuhinji o dobro došli novici in bodo še vse mogoče pri- dejale. Od neznosne bolečine in jeze bi bila najrajši zakričala. V tem trenutku je prišel doktor. Šel je proti svoji delovni sobi in se ni niti obrnil k Juliji, ko ji je dejal:

»Prosim, da moje žene danes nič več ne vznemirjaš!«

Nemo je gledala za njim. Ne- skončno sočustvovanje se je mešalo z jezo. Potlej je odšla v svojo spal- nico. Ni mogla teti Fridi voščiti »Lahko noč« in ni mogla stopiti k njeni postelji. Bilo ji je, kakor da jo bodo tesne stene stisnile, zrak se ji je zdel neznošno soparen. Z nervozno naglico je odprla okna. Potem je s sklenjenimi rokami ne- mirno začela hoditi po sobi sem in tja. Zdaj pa zdaj se je nehote pri- jela za razbeljeno čelo, ki so se ji na njem lepili mokri lasje. Polnoč je že zdavnaj odbila, ko je nehala hoditi po sobi.

Potegnila je stol k mizi in odprla gornji predač. Tu so bili v najlep-šem redu mali zakladi njene tako nevesele mladosti. Tjavanj je vzela v roko to ali ono škaflico in po- gledala, kaj je v njej. Tu so bili njeni uhani, ki jih ni smela nositi, tu je bila materina igla in malo zlato bodalo. Tamkaj je bilo spet nekaj povesti, ki jih ji je bil poda- ril Mirko za birmo, in nazadnje ne- popisana, v usnje vezana knjiga z naslovom: »Dnevnik.«

Dnevnik je bil Zinkino božično darilo, eno tistih daril, ki jih je čisto nebržično izbrala in ki ga ji je darovala zato, ker ji je pač mo- rala kaj darovati. Na Božič ga je z drugimi bolj ali manj potrebnimi stvarmi položila v miznico, in se je pri tem trpko nasmehnila. Čemu naj ji bodo listi, ki bodo ostali prav tako prazni kakor nje- no življenje? In potem je nekega dne vseeno napisala z veliko od- ločno pisavo nekaj vrstic o svoji osamljenosti, o žalosti, o dalini sr- čici, o ljubezni...

To, kar je napisala, je bila pe- smica. Nasmehnila se ji je in ču- dila se je, kako jo je sploh mogla napisati. Potem se je spomnila, kako bi jo bilo sram, če bi to čital kdo drugi, in s prsti je že zgrabila list, da ga bo iztrgala iz knjige in uničila. Toda roka ji je spet omah- nila, v glavi ji je vrtala misel, ki jo je zaman odganjala, čeprav se ji je zdelo, da jo je čisto na dnu duše že zavrgla. Knjiga ji je padla na tla, roke je položila na mizo in skrla svoj žareči obraz vanje. Za- kaj vendar, le zakaj hoče vselej igrati angela miru, zakaj hoče zmerom biti samo žrtev? Zakaj bi Zinko silila, naj ostane zvesta svo- jemu možu? Kaj ji mar, če se loči od Mirka in se poroči z drugim? Ali mar ne bo potem prost? In udarec bo prebolel, to je skoraj za- nesljivo! Moč kakor je on, ne umre, če izgubi nekaj, kar je zanj nedvomno brez vrednosti. In če- prav nikoli ne bi zvedel za ženo nezvestobo, kaj naj bi mu potem bila še žena, ki bi jo moral šele učiti njenih dolžnosti? Srečen za- kon ne bi mogel to potem nikoli več biti! Ako ne bi občutil, da je s trdom zakrpal čut dolžnosti svo- je žene, potem ni tenkočuten člo- vek. Ali bi to mar bilo tako slabo zanj, če bi zdaj obzirno spoznal, da ga je žena varala? Ali ima sploh pravico, zamolčati mu resni- co? Sočustvovanje, usmiljenje, ki ga zdaj sama zase ni več hotela, vse to se je danes zgrnilo nanjo, ko je rekla, da je ta pahovka nje- na. Ali ni bila neumna, da je po- stala žrtev svoje prenapetosti?

Njeno srce se je uprlo brezupni prihodnosti, ki bo zanj odselej še sovražnejša in samotnejša. Vsako- vrstne sladke obetajoče sanje so ji

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suhi, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

rojile po glavi. Mirko postane prost in nekega dne bo njen, pozabila bo na vse, vse mu bo oprostila in njegov otrok, ta...

Ah, otrok!

Ali naj otrok svojo mater po- zabi?

»Ali je to sploh mati?« se je uprlo njeno srce.

Toda njegova mati je vendarle, in tako čisto pokvarjena Zinkina duša tudi ne more biti, da ne bi zaradi sina ljuboslavljal ure, ko bi se odrekla ljubezenskim sanja- rijam in ostala pri svojem mozu...

Julija je dvignila glavo in vro- čične suhe oči so ji blodile okoli po mali sobi.

»Kaj bo z njo?« jo je vprašal za- peljivi glas v njej.

Sama ni vedela. Toliko je že morala pretrpeti, in zakaj ne bi še to, da jo imajo za lahkomišelnico in spozabljivko? Ne, ne! Tega ne bi prenesla! Njegovega zaničeva- nja ne bi nikoli mogla prenesti! Najboljše bi bilo, če bi umrla! V tem primeru to vendar ne bi bilo strahopetnost!

O ti lepo življenje, ti zlata mla- dost! Koliko let je še ležalo pred njo, in če pojde kamor koli v svet in stopi na lastne noge, bo morala najti kraj, kjer bo našla mir, kjer bo lahko svobodno dihala, kjer bo gledala sonce in ta lepi, prelepi svet!

Kaj je neki to? Gori nad njeno sobo je nekdo zaloputnil vrata in zdajci je natanko razločila joka- joči Zinkin glas. Na hodniku je za- slišala dobro znane korake in šri- panje vrat. Mirko je prišel v svojo delovno sobo. Kaj naj to pomeni? Ali je mar Zinka... Julijine noge so iznenada postale težke ko svine. Nepremično je stala in prisluško- vala. Ihtenje je postajalo čedalje glasnejše in zdaj je razločila že tudi glas stare varuhinje.

Na hitro se je odločila, se naglo obrnila in odšla ven. V vsej hiši je vladala nočna tišina. Luč na hod- niku je gorela. Ugasnili so jo vse- leje šele jutraj. Mirko je tako že- lel, če bi ga ponoči klicali k bol- nikom. Julija je šla na vrh. Na zgornjih stopnicah je sedela črna mačka in je zaspano mežikala. Stara stenska ura je pravkar uda- rila tri.

Bolestni Zinkini glasovi so ji zdaj čisto natanko udarjali na uho. Bil so presunljivi, kakor bi stokal razvajan otrok, ki mu niso hoteli

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

Deseti brat

Ljubezenska povest v verzih
po Jurčičevem romanu

V sedanjih čas postavil in v stihle pretil
Ivan Rob

VIII.

Nato jo je domov popihlal, zaprl vrata za seboj.

Po telefonu policijo obvestil je o vsem takoj.

Ko pa slušalo je odložil, zablislilo mu je oko:

pred sabo videl je revijo,

odprl s plaho jo roko.

Zajokal je od same sreče,

prebiral verzje je sledeče:

Pod oknom

Ob osmih:

Jaz sem tu,

tvoj Marjan, tvoj lev.

Jaz, gladen kakor volk,

požrešen kakor tiger.

Vrzi mi košček svojega srca

zdrizasto se tresočega.

(To te bo morda rešilo,

da te cele ne požrem.)

Vem: vrgla mi boš celega,

ko te strah pred mano mine.

Ob desetih

Jaz sem tu,

tvoj Marjan, tvoj pes,

tvoj suženj in mrčes

tvoja stenica

in tvoja bolha.

(O da mi je biti tvoja bolha!

Kako sladko bi me spreletelo,

ko bi me ti s prsti lovila!)

Ali se še spomniš, kako srečna

sva bila,

ko sva še kozo-klamf zbijala?

Ob dvanajstih

Jaz sem tu,

tvoj Marjan, tvoje drhtenje,

ponižen, ves skesan in plah.

Jaz sem smet, jaz sem prah.

O, daj mi vrednost in pljuni vame!

(Blagoslavljal bom pljunek,

ker je prišel iz tvojih ust

liki studenec izpod Libanona.)

Jaz sem votel ništre brez tebe.

Ah, saj sam ne vem, kaj sem!

Sestre, ali morda ve veste, kaj sem?

DEVETNAJSTO POGLAVJE

Uklenjen greš po svetu,

utrgan z veje list —

prav, prav ti je, prijatelj

saj si — separatist.

A. Askere.

I.

Kako se čudno svet vrtil,

kako se vse spreminja v času;

kar je bilo na slabem glasu

poprej, se zdaj povsod slavi.

Prej Avstrija mi je velela

naj panslaviste polovim.

Naduha pa je končno vzela

cesarja in državo z njim.

Potem sem kar čez noč spoznal,

da sam sem panslavist postal.

II.

Tako približno je govoril

sam sebi detektiv Mezon,

Ko šel je proti Slemenicam,

da Kvasa vtaknil bi v pržon.

Ker policija ni hotela

gradu kompromitirati

s tem, da žandarje bi poslala,

zato Mezonu šef veli,

naj Kvasa kakor stric obišče,

naj stanovanje mu preišče.

NEGRO-bonbon

deluje zanesljivo
proti hripavosti

Proizvajata:

Braća RUFF, tvornica čokolade
SUBOTICA

Pokopana ljubezen

(Nadaljevanje s 4. strani)

dekla, samo, razočarano v življenju in ljubezni, in še zmerom je mislila, da nikoli ne bo mogla pozabiti. Svetloba razsvetljenih izločbo jo je spet čarobno primamila in — večni krogotek stvari — Anita je spet stala pred prodajalno ševljav v luči razsvetljenega okna ko poprej. »Večerni čevlji« je bilo napisano na okrasni ščitici. Ljubki, svetlikajoči se, iz zlatega usnja, luč, življenje, lepota, očarljivo ukletje. »Nebeško...« je pomirjena zasopetala. Okoli nje je igrala glavna ulica, hrust avtomobilov in smeh ljudi sta se harmonsko spajala drug z drugim. Malo vitko dekle je držalo v toku ljudi in njen pogled je ujel mnogo pogledov. Potem je stopil pred njo drugi, drugi, ki se je znal tudi sladko smejati in ki ji je znal tudi reči »mala gospodična« in ki ni spoznal, da prihaja od pogreba svoje prve ljubezni. Tedaj se je nasmešila tudi ona, nasmešila se je neskrbno in ljubeznivo z usti in očmi in se je oklenila ponudene roke. (R H)

Vzgoja varčnosti

Napisal Beverley Nichols

Otrok: Mamica, kaj je to, varčnost?
Mati: Varčnost je to, da s čim manj čim dalje izhajamo.
Otrok: Ali zato nosiš to obleko?
Mati: Nikar ne bodi nesposoben!
Otrok: Zakaj imaš to obleko, mamica?
Mati: Ker bom večerjala z lordom Henryjem.
Otrok: Ali je lord Henry tudi varčen?
Mati: Mislim da.
Otrok: Ali rad vidi, da nosiš takšne obleke, ki z njimi čim dalje lahko izhajajo?
Mati: (nekam trpk): Zdi se, da lord Henry nikoli ne opazi, kakšno obleko ima ženska.
Otrok: Recimo, da je lord Hen...
Mati: Tih bodi in luč ugasni v veži! To je potrla.
Otrok: (se vrne): Ali se tudi pri luči lahko varčuje, mamica?
Mati: Menda!
Otrok: Torej si zato ugasnila toliko luči, ker bo prišel lord Henry na cocktail?
Mati: Saj jih nisem ugasnila!
Otrok: Seveda si jih. Prav vse si ugasnila razen tiste male rdečkaste luči pri divanu.
Mati: Nesposoben in radoveden otrok si, ki ničesar ne razume.
Otrok: Česa ne razumem, mamica?
Mati: Lord Henry ima čez dan zelo naporno delo in zato mu je zvečer potrebno pomirjevalno okolje.
Otrok: Ali ga ti pomiriš, mamica?
Mati: Da, ne. To se pravi... sicer te pa to ne more zanimati.
Otrok: Ali jih ugasneš ti ali jih ugasne lord Henry?
Mati: (strog): Če ne boš pri priči nehal izliti vložnega sadja, ga bom vrgla v ogenj.
Otrok: Pri čem lahko še varčujemo, mamica?
Mati: Pri jedi, na primer. Pri nas vse preveč jemo.
Otrok: Ali smo zato imeli danes za kosilo toliko majcenih ptičkov?
Mati: Da—
Otrok: In potlej tisti majceni kozarčki z rumeno tekočino?
Mati: Daa...
Otrok: Ali moraš zato sama popiti ves tisti rumeni onga, ker je tako star in ker ga nihče ne mara?
Mati: (kratko): Če meriš s tem na konjak iz leta 1870., potem ti moram povedati, da spada to k dieti, ki mi jo je predpisal dr. Syncope.
Otrok: Zakaj si pa potem rekla očku, da je tvoja dieta dražja, kakor če bi jedla v najboljši restavraciji?
Mati: Tvoj oče nima niti pojma o pravem varčevanju.
Otrok: Kaj pa je pravo varčevanje?
Mati: Za ženo je pravo varčevanje v tem, da si ohrani svoj stas, pazi na gospodinjstvo in da s kar najmanjšimi stroški kar najodličneje učinkuje.
Otrok: Ali mnogo stane, mamica, da človek kar najodličneje učinkuje?
Mati: (prepričevalno): To je dobro porabljen denar. Jaz porabim zase seveda toliko ko nič.
Otrok: Kaj na primer?
Mati: Moj Bog, malo masaže, malo kreme...
Otrok: (na lepem): Ali so črtala za ustnice zelo draga, mami?
Mati: (nezaupno): Zakaj ti vprašaš?
Otrok: Mislim sem samo, ker si se tako razburila, ko si mislila, da si pustila svoje črtalo za ustnice na kaminu pri lordu Henryju...
Mati: (kakor bi jo izstrelil iz topa): Kako to veš, da sem svoje... (presledek)... mislim namreč, kdaj... kaj... ali boš že nehla vtikati svoj nos tja, kjer ti nič mar ni? Mar misliš, da sem brez živcev?
Otrok: Pri čem lahko še kaj prihranimo, mami?
Mati: Varčujemo lahko tudi tako, da kupimo samo to, kar je koristno in potrebno.
Otrok: Zase, ali za druge ljudi?

Kronika preteklega tedna

(Nadaljevanje z 2. strani.)

p V okolici Rimskih Toplic sta se pred kratkim potepala dva potepuha in sta od hišnih gospodarjev nasilno zahtevala denarja ali pa udobrega ležišča na posteljah. Ljudem je njuno početje začelo presadati in prijavili so ju orožnikom.
p Zrtev stranskega zločina v rudniku Kopaoniku v Srbiji je postal slovenski inženir Adolf Peklar z Jesenic. Dva rudarja sta ga napadla z noži in ga tako zdelala, da so ga morali takoj prepeljati v beograjsko bolnišnico. Tu se je tri dni boril s smrtjo, nazadnje je pa hudim poškodbam podlegel.
Razno
Banska uprava dravske banovine ponovno opozarja, da sprejema stranke samo ob delavnih predpoldne od 10. do 12. ure. Izven navedenega časa strank ne sprejema in je dostop v urade kr. banske uprave brez izrecnega dovoljenja prepovedan. Stranke se nadalje opozarjajo, da se morajo v zadevah, zaradi katerih prihajajo na bansko upravo, obračati samo do načelnikov oddelkov in šefov samostojnih odsekov ali njihovih namestnikov, ne pa tudi do posameznih referentov. — Gg. ban in pomočnik bana sprejemata stranke le ob torkih in petkih.
r Bolniki so povsod. Zato je neobhodno potrebno, da pazimo na urejeno prebavo. Zdravniki priporočajo Darmol odraslim in otrokom. Tudi pri večkratni uporabi ne nastopa navada. Uporabljajte pri zaprtju dobro odvajalno sredstvo Darmol. Dobi se v vseh lekarnah, Reg. 25.801/37.
r Od mraza je poginilo silno veliko kač na Popovem polju. Ljudje so jih našli, ko se je zmrzla voda otajala in otekla.
r Pred sestradanimi volkovi se je rešil na drevo občinski sluga Amet Kakanovič. Kljub hudemu mrazu je mož ostal na drevesu celi dve uri. Ko so mu nato prišli na lajanje volkov so sešli na pomoč, se je mož naspel zmrzel zvrnil z drevesa in so ga komaj obudili v življenje.
r 7 ovčev je skotila ovca kmeta Zilvojnca Josifovića iz Donje Trnave, bližje P. Okupija. Mlade ovčke so vse popolnoma zdrave, le manjše so od navadnih jagnjet. Gospodar je ovce zelo vesel, ker skrbi, da njegova čreda hitro narašča.
r V žičkem okraju blizu Kraljeva (Srbija) je mraz prignul volkove kar v vasi. Lačne zverine napadajo živino v hlevih in tudi ljudje niso varni pred njimi.
r Skoraj za tri in pol milijona duš je od leta 1921. do konca leta 1937. naraslo prebivalstvo Jugoslavije. Danes šteje naša država okoli 15.400.000 prebivalcev. Najgostejše je naseljena donavska banovina, za njo pridejo pa dravska, savska, drinska, moravska, vrbska, primorska, vardska in zetska.
r 48.384 km je doslej prehodil poštar Jovan Kovadinović v 36 letih službovanja. Možakar nosi pošto trikrat na teden iz Bignice pri Paračinu v Čuprijo in vselej prehodi po 60 km. Kljub letom je še krepak in v službi zelo vreden.

Anekdote

Prisebnost

Saša Guitry, znani francoski pisatelj komedij, se ni mogel in ni mogel otrestit nekega domišljavega bankirja, ki ga je venomer vabil na kosilo ali na večerjo. Neki večer je prišel bankir v umetniško oblačilnico, kajpak spet s povabilom. Saša Guitry gostoljubnosti ni smel odkloniti in je torej vabilo sprejel. Zmenila sta se za prvo sredo zvečer.
Komaj je bankir zaprl vrata za seboj, se je Saša Guitry obrnil k svojemu tajniku in nejevoljen dejal: »Pišite temu volu, da v sredo ne morem priti k njemu večerjati...« V tistem hipu je pa opazil, da se je bankir vrnil v sobo — menda je nekaj pozabil — in ne da bi trenil, je pisatelj prisebno nadaljeval: »kajti v sredo sem povabilen k temu gospodu.«
Odrezi general
Gastona Gallifeta, francoskega generala, ki se je odlikoval v bitki pri Sedan (1870), so nekoč povabili na slavnostno večerjo. Slučajno so postavili njegov stol v bližino peči, tako da je general peči hrbet kazal. Gallifetu je kmalu postalo pretoplo in v ljudno je prosil gostitelja, naj bi pred peč postavili kakšno zaslonjalo. »Mislim sem, da ste kot vojak vajeni ognja,« je šalivo menil gostitelj. »To že, toda ne za hrbtnom,« se je odrezal stari vojskač.

Radio Ljubljana

od 20. do 26. jan. 1938

ČETRTEK, 20. JANUARJA
12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Radijski orkester ■ 14.20: Vreme, borza ■ 18.00: Otroški kotiček ■ 18.40: Slovensčina za Slovence ■ 19.00: Napovedi in poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zabavni kotiček ■ 20.00: Maurice Ravel ■ 21.10: Klavirski koncert ■ 22.00: Napovedi in poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.
PETEK, 21. JANUARJA
11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.20: Vreme, borza ■ 18.00: Ženska ura ■ 18.20: Plošče po željah ■ 18.40: Francoščina ■ 19.00: Napovedi in poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: 10 minut za planince ■ 20.00: Koncert opernih spevov ■ 21.15: Citraški koncert ■ 22.00: Napovedi in poročila ■ 22.30: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.
SOBOTA, 22. JANUARJA
12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.20: Vreme, borza ■ 17.00: Radijski orkester ■ 17.40: Kje in kdaj zapade mladostnik kriminalu ■ 18.00: Slovenski šramel kvartet ■ 18.40: Pogovori s poslušalci ■ 19.00: Napovedi in poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Pregled sporeda ■ 20.00: O zunanji politiki ■ 20.30: Naš ulnjak, če bi slike zaživele ■ 22.00: Napovedi in poročila ■ 22.15: Veseli zvoki ■ Konec ob 23. uri.
NEDELJA, 23. JANUARJA
8.00: Oddelek godbe »Sloga« ■ 9.00: Napovedi in poročila ■ 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve ■ 9.45: Verski govor ■ 10.00: Glasbeni drobci ■ 11.00: Otroška ura ■ Teta Marička kramlja in prepeva ■ 11.30: Koncert Radijskega orkestra ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Trboveljski jazz kvartet ■ 16.00: Za zabavo in za ples ■ 17.00: Kmetijska ura ■ 17.20: Poročila o tržnih cenah ■ 17.30: Slovenske narodne ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 20.00: Goletnica Ottona Zupančiča ■ 21.30: Koncert Radijskega orkestra ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Soplek veselih napovedov ■ Konec ob 23. uri.
PONEDELJEK, 24. JANUARJA
12.00: Angleške plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Operetni venčki ■ 18.00: Zdravniška ura ■ 18.20: Uvertura ■ 18.40: Literarna ura ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Koncert Radijskega orkestra ■ 21.00: Dva zbora iz opere »Carmen« ■ 21.10: Ljubljanski godalni kvartet ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne »Nebotičnik« ■ Konec ob 23. uri.
TOREK, 25. JANUARJA
11.00: Šolska ura ■ 12.00: Češka lahka glasba ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Koncert Radijskega orkestra ■ 18.00: Citre ■ 18.40: Judovska duševnost ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zabavni zvočni tednik ■ 20.00: Veronika Deseniška ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Za oddih ■ Konec ob 23. uri.
SREDA, 26. JANUARJA
12.00: Citre, mandoline, balalajke ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Radijski šramel ■ 18.00: Mladinska ura ■ 18.40: Industrija premoga v Sloveniji ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Šahovski kotiček ■ 20.00: Koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice ■ 21.00: Harmonika ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Veselo rajanje ■ Konec ob 23. uri.

POZOR GOSPODINJE!
Najceneje ste postreženi s **KURIVOM** pri trdki **RUDOLF VELEPIČ** trgovina s kurivom **LJUBLJANA VII.** Sv. Jerneja cesta 25 **TELEFON 2708** Prvi poskus stalni odjem.

FR. P. ZAJEC IZPRAŠAN OPTIK IN URAR LJUBLJANA - STARI TRG 9 Velika izbira v avtoriziranih optičnikih, povečevalnih stekel, daljnogledov, toplomerov, barometrov, barotermometrov, hygrometrov itd. — Raznovidne ure, zlatnina in srebrnina. — Ceniki brezplačno!

Vsled ogromne zaloge „Hubertus“ plaščev, zimskih sukenj, oblek, perila i. t. d. **Odprodajamo vsa oblačila s 15 do 20% popustom.** **Presker** Ljubljana, Sv. Petra c. 14

V naši pedikuri odstranimo: trdo kožo, zarasle nohte in kurja očesa. **Masiramo noge!** **Pedikura in masaža DIN 10.—** **Rato** LJUBLJANA, SELENBURGOVA 7

DRUŽINSKI TEDNIK V VSAKO SLOVENSKO HIŠO!

Trta, vse ameriške korenike, veličastna prvi jugoslovanski loznjaci — Daruvar. Zahtevajte cenike.

MALI OGLASI
POROČITI SE ŽELIJO: PPOLKOVIČNIK — upokojenec — rentnik — samec 57 l., mes. dohodek din 10.000.— — BREZ dolga, dohodki mes. din 10.000.— — KAPETAN I. st. akad., upokojenec, vdovec, 47 l. — POROČNIK, 39 l. — OROŽN. PRARADNIK, 29 l. — MORARSKI NAREDNIK, učitelj telovadbe, 27 l. — Informacijske prospekte pošlji proti 10 din v znakmah diskretno FIDES — Zagreb, Tkaličeva 4.
INDUSTRIJALEC Srb, 26 l., imetje din 1 milijon 900.000.— — brez dolga, dohodki mes. din 10.000.— — URADNIK Srb, 31 l., mes. plača din 3.000.— — TRAMVAJSKI SPREVEDNIK 29 l., upok., preskrbljen v Zagrebu, — ZELEZNIŠKI URADNIK 26 l., upok., preskrbljen, Ponudbe pošlji proti 10 din v znakmah diskretno FIDES — Zagreb, Tkaličeva 4.
POSESTNIK IN TRGOVEC 64 l., Slovenec, brez otrok, dobro ohranjen, mes. dohodek dinarjev 11.000.—, lahko tudi doma z 1 otrokom. — UČITELJ 33 l., Srb, želi UCITELJICO osnovne šole, nastanjeno ali ne. — KROJSKI TVORNIKAR 26 l., Slovenec iz Beograda, želi siviljo tudi brez depte, Ponudbe pošlji proti 10 din v znakmah FIDES — Zagreb, Tkaličeva 4.